

Vesna Bleiweis

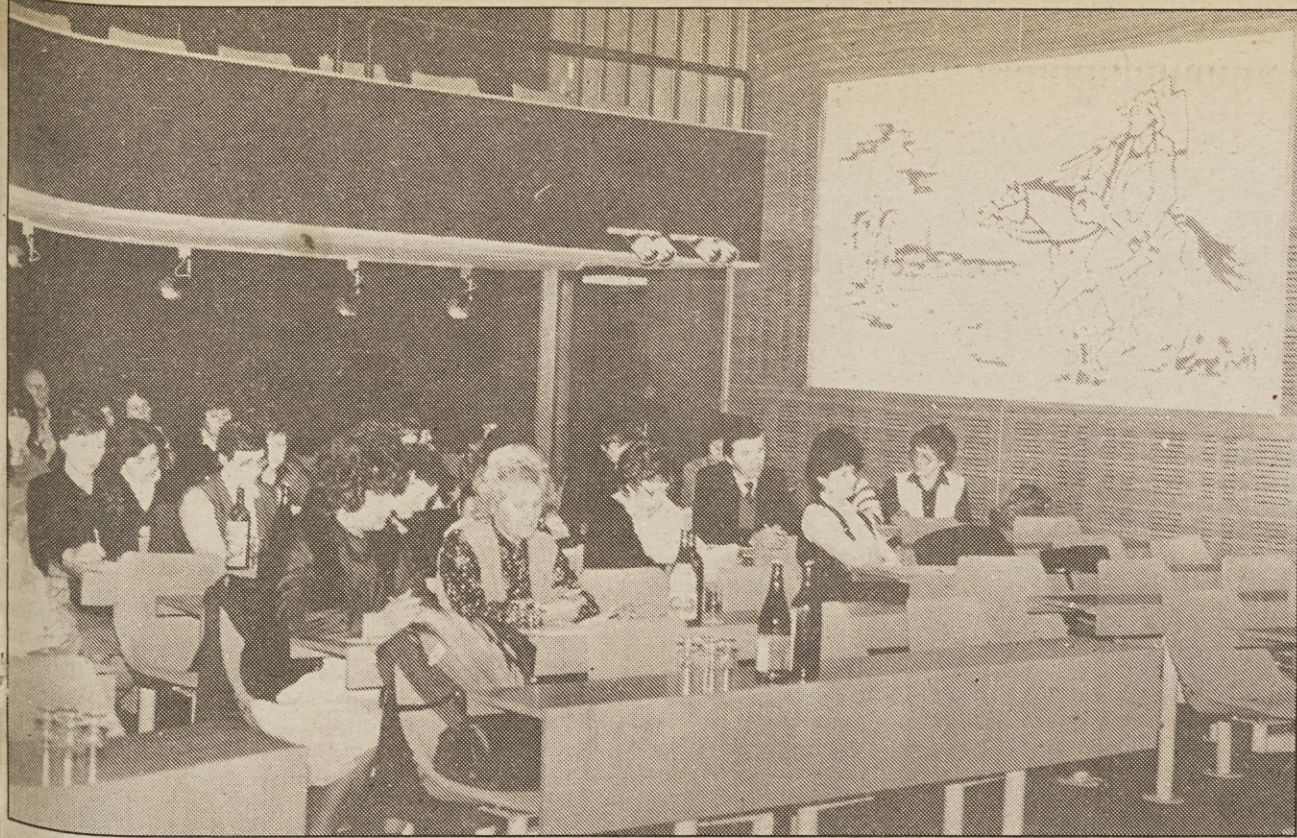
Sprejet letni planski akt za leto 1984

Zadnje zasedanje delavskega sveta SOZD v letu 1983 je bilo namenjeno sprejemu letnega planskega akta sozda za leto 1984. Istočasno, z zasedanjem delavskega sveta je potekalo tudi zasedanje zbora M-Interne banke, ki je sprejel poslovno politiko banke v letu 1984.

Sodeč po odzivu delegatov na predlog planskega akta sozd za leto 1984 (planski akt sestavljajo: Plan razvoja SOZD Mercator v letu 1984, Plan Delovne skupnosti SOZD Mercator, Plan blagovnega prometa in Plan poslovne politike M-Interne banke), so bili vsi problemi in odprta vprašanja v predhodni obravnavi usklajeni in rešeni do take mere, da je bilo predlogu dano delegatsko soglasje praktično brez besed.

Delavski svet je dal soglasje za uporabo sredstev, zbranih iz naslova amortizacije računalniške opreme za poravnavo obveznosti, nastalih z dobavo kvalitetnejših in zmogljivejših diskovnih enot.

Prav tako je delavski svet soglasno sprejel tudi sklep o spremembi srednjeročnega plana 1981–1985, ki se nanaša na posamezne spremembe na področju investicij.

V lepi cerkniški občinski dvorani je potekal zadnji zbor M-Interne banke v letu 1983.

Mercator

GLASILO DELAVCEV IN ZDRUŽENIH KMETOV

Leto XXI Ljubljana, januar 1984 št.: 1

35 let Mercatorja

V novo leto

Nada Rihtar

Človek človeku kruh

Ob vsakem Novem letu si ljudje izrekamo najboljše želje za prihajajoče leto, za trenutke pozabljamo na težave in tegobe, ki nas pestijo, se predajamo veselemu razpoloženju in zdi se nam, kot da bo tako vse leto.

Prvi mesec leta 1984 je skoraj že za nami in ugotavljamo, da nas vlak življenja pelje dalje; po kateri tirnici, pa največ zavisi od nas samih. Ljudje smo na srečo naravnani tako, da se predolgo ne predajamo ne melodušju ne sanjam, temveč zberemo razum in moči, da delamo tako, da nam bo lepše in bolje.

Leto 1984 za našega človeka ne bo lahko. Marsičemu se bo treba odpovedati, prikrasiti bomo za marsikaj, bili bomo težko gospodarsko bitko, eno najtežjih v naši povojni zgodovini. Delovni ljudje smo soočeni s težavami in smo se pripravljali z njimi spoprijeti, čeravno naši pogovori včasih izzevnijo pesimistično.

V vseh teh težavah pa nikakor ne smemo pozabiti, da smo ljudje. V teh časih potrebujemo še več človečnosti. Pa ne tiste zlagane in navidezne, temveč iskrene človečnosti, ki nam daje moči in upanja.

Dobro vemo, da nekateri naši sodelavci prejemajo tako nizke osebne dohodke, da komaj preživljajo sebe in družino. Ne iščemo rešitev njihovega položaja v dodeljevanju enkratnih socialnih pomoči, temveč delavcem z najnižjimi prejemki zagotovimo tak osebni dohodek, da bodo z njim lahko skromno in dostojno živeli.

Med nami so tudi sodelavci alkoholiki. Pomagajmo jim; osveščajmo jih o posledicah uživanja alkohola, prisluhnimo težavam, ki so jih privedle do tega, priporočajmo jim zdravljenje. Alkoholizem ni samo problem posameznika, temveč problem celotne družbe. Nepošteno od nas bi bilo, če bi jih brez besed in ukrepov gledali kako propadajo. Ukrepi so lahko tudi najhujši – da jih izločimo iz naših delovnih vrst, ker takšen delavec ne more biti niti ustvarjalec niti telesno sposoben za opravljanje dela.

Razveselimo sodelavce, ki so dalj časa v bolniškem staležu, z obiskom. Povejmo jim, da jih pogrešamo, seznanimo jih z dogodki v kolektivu. Posvetimo se tudi reševanju stanovanjskih potreb delavcev, skupno s prizadetimi.

Tudi pri dogovarjanju in odločanju na sejah samoupravnih organov so naši odnosi pogosto moteni. Z več zavesti in razumnosti bodo bolj kakovostni. Ne govorimo samo svojih problemov, temveč prisluhnimo tudi drugim. Ob problematiki, ki konkretno nas ne zadeva, pa moramo tudi razmišljati in se postaviti na stran tistega, za katerega menimo, da ima prav.

To je le delček prizadevanj, ki bi nam polepšala naš vsakdanjik. To mora biti skrb nas vseh in ne morda le peščice delavcev, ki se s problematiko poklicno ukvarjajo, socialnih ali kadrovskih delavcev.

Bodimo sejavci človečnosti, kajti veliko je lepega, kar nas priklepa na to življenje, in veliko dragocenega tli med nami. Bodimo človek človeku kruh.

Izvajanje skupno sprejete poslovne politike

Stanislav Pirc – komercialni sektor

Težave so večkrat notranje

Mercator je velika sestavljena organizacija združenega dela, katere pretežna dejavnost sta trgovina na debelo in trgovina na drobno, saj ti dve dejavnosti predstavljata preko 70% v strukturi celotnega prihodka. Razumljivo je, da znotraj sozda tudi največ samoupravnih in poslovnih problemov nastaja prav med posameznimi OZD na debelo in pa med OZD na debelo in na drobno. Mnogi konflikti in težave pa so po mojem mišljenju le zunanji odraz nekih nepravilnosti znotraj posameznih OZD.

V tem članku želim našteti nekaj teh nepravilnosti.

1. Pomanjkljiva samoupravna organiziranost in delitev dela

Skoraj vse OZD so ob integraciji oziroma pripojitvi v sestavljajo organizacijo želele in tudi zadržale

svojo prioriteto. Dejstvo je, da je že sama misel o naprednejši odnosno poslovno bolj učinkoviti samoupravni organiziranosti precej bogokleten pojav. Vse spremembe so bile v glavnem le formalne, ko se je naprimer več OZD združilo v eno delovno organizacijo, vendar so potem te OZD postale tozdi, in to tako nedotakljivi in samostojni, kot so bili prej. Pri delitvi dela med OZD na debelo smo prišli le do poskusa, kajti vse OZD so želele le ukinitve neke dejavnosti pri ostalih OZD, same pa bi hotele zadržati vse, kar že imajo. Pri delitvi dela med OZD na debelo in OZD na drobno smo prišli celo tako daleč, da posamezne OZD na drobno gradijo nova lastna skladišča za promet na debelo z omejenim (beri: akumulativnim) asortimanom odnosno predmetom dela. Prisotna je torej visoka stopnja samozadostnosti in sebičnosti.

2. Neprimerna organiziranost in delitev dela v komercialnih službah

Tu vidim glavni problem v tem, da se večina ljudi, zaposlenih pri komercialnih opravilih, ukvarja z nabavo, tako da je nabava razdrobljena, zaradi tega pa so vezana ogromna obratna sredstva. Po drugi strani pa je prodaja, ker je razumljivo manj interesantna, kadrovske zelo šibka. Tako dela na področju prodaje v komercialnem sektorju sozda Mercator od 12 komercialnih delavcev le eden, v OZD na debelo se največ ukvarjajo s tem komercialni referenti, v maloprodaji pa trgovci prodajalci. Poslovodje, vodje komercialne v maloprodaji, vodje komercialne v OZD na debelo, vodje komercialne v delovnih organizacijah in 11 delavcev komercialnega sektorja delovne skupnosti SOZD pa se vsaj 90% svojega časa ukvarjajo z nabavo.

Nekdo bi rekel, časi so taki – pomanjkanje blaga, a se s tem ne strinjam, saj je bilo pred 8 leti, ko ni primanjkovalo blaga, stanje isto. Moja enostavna razlaga je v tem, da je področje nabave bolj zanimivo, vendar o tem ne mislim razglabljati v tem članku.

Ker imamo razdrobljeno nabavo in se nam s tem močno povečujejo skupne zaloge, nastajajo motnje v pretoku blaga. Več grosistov je namreč računalo na isto maloprodajo, maloprodaja je nabavila direktno pri proizvajalcu ali eksternem grosistu – pa smo tam. Zaradi takega načina dela se potem v svojem neznanju zatekamo k enostranskemu omejevanju zaloga, kar ovira pretok ostalega blaga, ki je morda le našlo pravilno pot za vhod v Mercator in izhod iz njega. Tako smo udarjeni dvakrat, saj plačujemo visoke obresti za potrojene zaloge enakega blaga, po drugi strani pa smo ob promet in dohodek pri drugem blagu.

3. Strokovna usposobljenost (šibka izobrazba) še vedno ni na primerni ravni

Normalno se nam zdi, da bo zgradbo projektiral arhitekt in ne nekvalificiran zidar. V gradbeništvu tako tudi je. Če pa bi bilo tako tudi v Mercatorju, sem prepričan, da bi nekaterih težav sploh ne bilo, pa tudi tozgodovske zaščitne ograde bi bile mnogo nižje in zato lažje prehodne.

4. Motnje pri prehodni informaciji od zgoraj navzdol in obratno

Za vsako poslovno leto pripravimo in sprejmemo Plan SOZD Mercator, katerega sestavni del je tudi Plan blagovnega prometa, ta pa je temelj tekoče poslovne politike. Priprava in sprejem Plana blagovnega prometa poteka po ustaljenem in samoupravno dogovorjenem postopku. Komercialni sektor delovne skupnosti pripravi predlog, ki ga potem obravnavajo delovne in temeljne organizacije, korigirajo in posredujejo nazaj komercialnemu sektorju, po vsem tem pa sledi še usklajevanje spornih stvari in končno sprejem na samoupravnih organih. To bi bilo vse lepo in prav, če bi vsi tako ravnali, kot je dogovorjeno. Žal pri tem delu ne sodelujejo vsi aktivno, odnosno, v to delo niso vključeni vsi tisti, ki bodo kasneje tudi izvajali ta plan odnosno sprejeto poslovno politiko. V praksi se namreč dogaja, da v nekaterih OZD predloga sploh ne pregledajo, ampak enostavno takega, kot so ga prejeli, tudi vrnejo, drugje ga le pregledajo in korigirajo samo tam, kjer imajo neposreden interes, ki običajno ni v skladu s skupnim interesom. Le redki so, ki to delo zares vestno opravijo. Najhuje je, da skoraj v nobeni OZD pri pripravi Plana blagovnega prometa ne sodelujejo operativci, to so re-

Nadaljevanje na 3. strani

Enkrat drugače

Vesna Bleiweis

Vlaganje v surovinsko bazo

Bolj ali manj smo se že sprijaznili z vlogo tistega, ki mora za zagotovitev blagovnih fondov sprejeti tudi najrazličnejše zahteve, med njimi tudi zahteve po vlaganju sredstev. To pot pa gre za obratno zadevo: KOTO Koteks Tobus, TOZD Surovine, trgovina, vlaga v SOZD Mercator 40 milijonov din za pridobitev svoje surovinske baze.

Oktober preteklega leta je bil med sestavljeno organizacijo Mercator in KOTO-Koteks Tobusom, tozdom Surovine podpisan samoupravni sporazum o združevanju sredstev. Kotosov tozd Surovine vlaga v Mercator 40 milijonov din za pridobitev surovinske baze, to je vseh vrst surovih kož in industrijskih surovin, kot so slanina, loj, kosti ter mehki in trdi konfi-skat iz celotne klavniške dejavnosti. Sekundarne udeleženke oziroma nosilke realizacije tega osnovnega sporazuma so članice sozda, ki opravljajo klavniško-predelo-

valno in kmetijsko dejavnost, oziroma se ukvarjajo s kmečkim odkupom kož.

Partnerja, SOZD Mercator in KOTO, TOZD Surovine, sta se sporazumela o naslednjih pogojih nakazila in vračanja vloženih sredstev: TOZD Surovine nakaže vložena sredstva na račun Marcatorjeve interne banke do 10. oktobra 1983; članice sozda Mercator, ki bodo porabnice vloženih sredstev, bodo morale vrniti vložena sredstva v petih letih od zapadlosti prve anuitete, to je od 1. 10. 1986. Anuitete so polletne in vključuje-

jo tudi 15% letno valorizacijo glav-nice.

Vsebinsko sporazuma pa oprede-ljujejo predvsem še ostale, medse-bojno dogovorjene obveznosti. Članice sozda, ki jih sporazum za-deva, so dolžne tozdu Surovine dobaviti v letu 1984 enake količine kož kot v letu 1983, v letu 1985 pa zagotoviti cca 8900 govejih in te-lečjih ter cca 37.000 kosov svinj-skih kož ter ostale industrijske su-rovine, ki jih kot odpadne surovi-ne klavniško-predelovalne indu-strije predeluje tozd Surovine. Ko-ličine kož, dogovorjene za leto 1985, ostanejo načeloma najmanj enake v vseh letih trajanja spora-zuma, to je do leta 1991. Poleg tega pa vse sozdove organizacije, ki opravljajo kmečki odkup kož, te kože odkupujejo v imenu in za račun tozda Surovine. Prav tako so se članice sozda ob eventualnem spremenjenem proizvodnem pro-gramu ali delitvi dela dolžne glede zagotavljanja surovin, ki so pred-

met sporazuma, dogovarjati tako, da so vse surovine še vedno usmerjene v tozd Surovine. Za strojno odiranje zaklanih živali se tozd Surovine zavezujejo vsem klavnicam v sozdu Mercator brez-plačno dobaviti ustrezno strojno opremo ter jih tehnološko in ka-drovsko usposobiti za optimalno produktivnost, predvsem na klav-nih linijah za prašiče. Prav tako bo tozd Surovine v času trajanja spo-razuma redno prevzemal ostale in-dustrijske surovine in redno do-bavljal dogovorjene količine me-sne moke.

Temeljni sporazum zadeva na-slednje članice sozda Mercator: obe tovarni mesnih izdelkov, klav-nico KK Sevnica in njegov TOK Kooperacijo, Agrokombinatova tozda Poljedelstvo-meso in Kme-tijstvo, trgovina, storitve, KZ Cer-knico, KZ Logatec in KGZ Soro Žiri ter Mercator-Jelšo. Med te or-ganizacije so bila tudi razdeljena vložena sredstva na osnovi poseb-nih, dogovorjenih ključev. Osnova za dogovorjene ključve so količine oziroma vrednosti surovin, ki so jih te organizacije v obdobju ja-nuar-oktober 1983 in v letu 1982 dobavile tozdu Surovine. Levji de-lež v pridobljenih sredstvih v viši-ni cca 60% od vloženih sredstev tako pripade M-Velepreskrbi, toz-du TMI, cca 12% sevniški klavni-ci, cerkniški zadrugi 10% in Agro-

kombinatovemu tozdu Poljedel-stvo meso cca 9%. Vsem ostalim organizacijam pa pripadajo manj-ši deleži od 3 do 1%.

Disponent vloženih sredstev med članicami sozda je M-Interna banka, zato so se obveznosti med uporabnicama vloženih sredstev in Interno banko uredile s poseb-nim sporazumom, ki je bil podpi-san 28. decembra 1983 v Cerknici. Po tem sporazumu naj bi vse orga-nizacije, ki jih zadeva sporazum, sprejele poseben poslovnik za spremljanje uresničevanja osnov-nega sporazuma. Kako se realizira dobava dogovorjenih količin suro-vin, pa nadzoruje komercialna služba sozda.

Z vlaganjem sredstev za zagoto-vitev surovinske baze je KOTO oziroma TOZD Surovine prva or-ganizacija, ki vlaga sredstva v soz-dove proizvodne organizacije. Ve-likokrat izraženi pomisleki na ra-čun uresničevanja sporazumov o sovlaganjih za pridobivanje bla-govnih fondov, ki jih kot pretežni trgovci izrekamo na račun organi-zacij, v katere vlagamo sredstva, lahko postanejo bumerang, če ob sklenitvi sporazuma s Kotom ne mislimo in se organiziramo tako, da bodo s sporazumom sprejete obveznosti uresničene. Bilo bi ne-prijetno, če bi nam ob pometanju pred tujim pragom kdo upraviče-no ponudil naš lastni prag.

KUMULATIVNI PROMET IN KUMULATIVNI PROMET NA ZAPOSLENEGA PO BLAGOVNICAH V SOZD MERCATOR JANUAR-NOVEMBER

v 000 din											
Zap. št.	Blagovnica	Prodajni prostor v m ²	Kumulativni promet		Indeks	Zaposleni		Indeks	Kumulativni promet na zaposlenega		Indeks
			1982	1983		1982	1983		1982	1983	
1. Trebnje		205	48.735	72.558	149	11	10	91	4.430	7.266	164
2. Ljubno		503	55.329	94.056	170	13	14	108	4.256	6.718	158
3. Hrastnik		1.997	168.276	254.350	157	37	38	103	4.548	6.693	147
4. Metlika		225	47.318	68.740	145	11	11	100	4.301	6.249	145
5. Idrija		1.998	181.441	225.962	125	42	38	90	4.320	5.946	138
6. Logatec		204	38.327	51.293	134	9	9	100	4.258	5.699	134
7. Šentjernej		353	162.462	219.091	135	42	40	95	3.868	5.477	142
8. Nakupovalni center Krško		3.197	268.251	370.959	138	72	68	94	3.726	5.455	146
9. Ptuj		2.227	294.247	458.488	156	101	96	95	2.913	4.776	164
10. Vrhnika		289	33.494	47.401	142	10	10	100	3.349	4.740	142
11. Cerknica		3.179	115.413	146.196	127	39	31	79	2.959	4.716	159
12. Trzin		1.132	108.657	142.091	131	34	31	91	3.196	4.584	143
13. Lendava		2.028	144.261	194.684	135	42	43	102	3.435	4.528	132
14. Stari trg		256	21.503	26.930	125	7	6	86	3.072	4.488	146
15. Krško		800	99.270	129.432	130	29	29	100	3.423	4.463	130
16. Lenart		1.833	144.625	195.977	136	46	44	96	3.144	4.454	142
17. Ribnica		1.233	132.100	173.410	131	36	39	108	3.669	4.446	121
18. Ajdovščina		761	97.905	114.623	117	30	26	87	3.264	4.409	135
19. Beograd		5.928	596.971	780.379	131	182	182	100	3.280	4.288	131
20. Izola		300	28.745	42.868	149	10	10	100	2.874	4.286	149
21. Čuprija		4.170	224.610	449.684	200	100	107	107	2.246	4.203	187
22. Središče ob Dravi		665	79.511	109.773	138	27	27	100	2.945	4.066	138
23. Sežana		736	87.941	113.617	129	30	28	93	2.931	4.057	132
24. Novo mesto		924	152.036	203.674	134	57	52	91	2.667	3.917	147
25. Postojna		1.000	89.486	100.810	113	33	27	82	2.771	3.734	138
26. Dom, Koper		609	63.192	91.725	145	28	27	96	2.257	3.397	151
27. Jadro, Piran		638	27.058	32.278	119	18	13	72	1.503	2.482	165
28. Prodajni center Idrija (od 21. 9. 1983)		1.000	-	23.403	-	-	10	-	-	2.340	-
SKUPAJ		38.390	3.511.164	4.934.562	141	1.096	1.066	97	3.204	4.629	144

KUMULATIVNI PROMET IN KUMULATIVNI PROMET NA ZAPOSLENEGA PO SAMOPOSTREŽNIH TRGOVINAH V SOZD MERCATOR JANUAR-NOVEMBER

											v 000 din
Zap. št.	Samopostrežne trgovine – 250–300 kv. m.	Prodajni prostor v m ²	Kumulativni promet		Indeks	Zaposleni		Indeks	Kumulativni promet na zaposlenega		Indeks
			1982	1983		1982	1983		1982	1983	
1.	Bonifacija (Dolomiti)	290	70.754	92.984	131	13	12	92	5.442	7.748	142
2.	Trg.kom. Staneta6 (Grmada)	294	75.548	95.192	126	14	13	93	5.396	7.322	136
3.	Ul. Bratov Babnik (Grmada)	288	54.051	76.938	142	12	11	92	4.504	6.994	155
4.	Slape (Golovec)	284	86.509	111.538	129	15	16	107	5.767	6.971	121
5.	Titova 351 a (Grmada)	250	80.774	103.841	129	16	16	100	5.048	6.490	129
6.	Črnuče 24. julija (Grmada)	250	43.908	59.574	136	10	10	100	4.390	5.957	136
7.	Market Mura (Sloga)	252	54.914	66.508	121	13	14	108	4.224	4.751	112
8.	Gorišnica (Izbira Panonija)	252	45.852	61.629	134	15	16	107	3.057	3.852	126

v 000 din											
Zap. št.	Samopostrežne trgovine – 300–500 kv. m.	Prodajni prostor v m ²	Kumulativni promet		Indeks	Zaposleni		Indeks	Kumulativni promet na zaposlenega		Indeks
			1982	1983		1982	1983		1982	1983	
1.	Pod Naklom (Dolomiti)	301	63.250	98.250	155	14	14	100	4.518	7.018	155
2.	Fuzine (Golovec)	335	–	111.815	–	–	16	–	–	6.988	–
3.	Derčeva (Grmada)	350	69.466	88.598	128	14	13	93	4.962	6.815	137
4.	Preskrba (Dolomiti)	335	87.907	115.841	132	18	18	100	4.883	6.436	132
5.	Majke Jugov. (Grmada)	400	86.672	105.756	122	17	17	100	5.098	6.221	122
6.	Poslo. 9 (STP Hrastnik)	352	72.342	84.795	117	15	14	93	4.823	6.057	126
7.	Proletarska (Golovec)	304	82.338	83.435	101	14	14	100	5.881	5.959	101
8.	PC Kandija (Standard)	319	77.249	109.304	141	21	21	100	3.678	5.204	141
9.	Market (Jelša)	360	76.517	90.648	118	17	18	106	4.501	5.036	112
10.	Živila (MIP)	434	126.352	154.974	123	36	32	89	3.509	4.843	138
11.	Poslo. 12 (KK Sevnica)	357	79.549	103.833	131	26	24	92	3.059	4.326	143
12.	Market Lucija (Preskrba)	412	75.122	104.797	140	28	26	93	2.683	4.031	150
13.	Market Pivka (Izbira)	386	60.180	79.530	132	21	20	95	2.866	3.976	139
14.	PC Ločna (Standard)	365	60.581	102.993	170	24	26	108	2.524	3.961	157
15.	Market Šalara (Preskrba)	346	60.231	74.461	124	23	23	100	2.618	3.237	124

Iz statistič-nih pregledov sozda Mercator

V razvojno planskem sektorju Delovne skupnosti SOZD Mercator spremljajo statistične podatke o obsegu prometa v prodajalnah vseh organizacij, ki se ukvarjajo s trgovino na drobno. Objavljamo del teh podatkov, ki se nanašajo na blagovnice, in na obseg prometa v samopostrežnih trgovinah. To pot tistih s površino 250 do 300 kvadratnih metrov in tiste s površino 300 do 500 kvadratnih metrov.

Z objavljanjem tovrstnih statističnih podatkov želimo, da med seboj sorodne organizacije ali kar prodajalne (glede na velikost prodajnih prostorov, število zaposlenih, podobnost lokalnega okolja) najdejo stične točke za nižji ali višji ustvarjen promet, si med seboj spremenijo izkušnje o poslovnih prijemih, na podlagi katerih dosegajo boljše ali boljše rezultate.

Izvajanje skupno sprejete poslovne politike

Stanislav Pirc – komercialni sektor

Težave so večkrat notranje

Nadaljevanje s 1. strani

ferenti in vodje oddelkov v OZD na debelo in poslovanje v OZD na drobno. Tako je tudi sprejeti Plan blagovnega prometa kasneje zanje le nekaj sozgodovskega in tujega, saj ga največkrat niti po sprejetju ne vidijo. Zanje je pomemben le njihov plan na ravni oddelka, referata, maloprodajnega objekta, ki se sestoji iz mesečno dovoljenih zalog, koeficienta obračanja in letnega prometa, ki ga morajo napraviti, da bi dobili na tej osnovi OD, ob presežku plana pa povečani OD. Tako smo v večnem precepu. Na eni strani imamo samoupravno sprejeti Plan blagovnega prometa, na osnovi tega sklenjene pogodbe in obveznosti do dobaviteljev, naj so to interni ali eksterni dobavitelji, na drugi strani pa plane v operativni, ki gredo čisto po liniji najmanjšega odpora, da bi dosegli edini cilj, to je zaloge v okviru dovoljenih, čim večji koeficient obračanja in presežek plana, čeprav s čisto drugimi dobavitelji.

Podobno kot s sprejemanjem in izvajanjem plana se dogaja tudi z informacijami o tekoči poslovni politiki. Komercialni sektor delovne skupnosti sozda sliko, ki

mercialne sestanke z OZD na debelo po potrebi, a vsaj enkrat mesečno. Tu se obravnava vsa tekoča poslovna problematika ter sprejemajo sklepi, ki zahtevajo ukrepe v operativni. OZD na debelo so dolžne o teh sklepih informirati OZD na drobno, reševati pa bi morale tudi tekoče medsebojne probleme. Za tak način dela je najbolj primerna oblika komercialni sestanek, ki bi ga morale sklicati OZD na debelo, nanj pa povabiti maloprodajo, ki jo streže, in operativce iz svoje OZD. Tu pa je prekinjen stik, saj se to v praksi le izjemoma zgodi. Tako je razumljivo, zakaj tudi poslovodje v maloprodaji niso dobro obveščeni o tekoči problematiki, in obratno, operativci v OZD na debelo tudi ne.

Naj spregovorim še nekaj o zbiranju oziroma organizaciji podatkov o poslovanju na področju nabave in prodaje. Zbiranje podatkov o nabavi odnosno vходу blaga v OZD na debelo imamo v Mercatorju že kar dobro organizirano preko centra za AOP. Tu mislim predvsem na količinske podatke, saj so le količinski podatki oprijemljivo orodje pri sprejemanju posameznih poslovnih odločitev. Moram pa takoj pripomniti, da za-

radi neenotnega zajemanja ne moremo doseči kvalitetnejšega prikaza podatkov v obliki poslovnih poročil in analiz, skratka, podatki so v »razsutem stanju«.

Veliko več težav pa je pri zbiranju podatkov o nabavi blaga, ki gre neposredno v maloprodajno mrežo. Tu smo še vedno odvisni od dobaviteljev oziroma njihove dobre volje, da nam pošljejo podatke. Temu se pridruži še težava, da je večina teh podatkov le finančnih, torej manj kvalitetnih.

Na področju prodaje smo s podatki še zelo slabo opremljeni, saj OZD na debelo, ki bi morale biti zainteresirane za kvalitetne podatke o prodaji, niso prišle dalj kot do finančnih podatkov o prometu s kupci v posameznem skladišču (prehrana, galanterija itd.). Pri tem so kupci celotne DO ali tozda. Smatram, da bi bilo nujno potrebno pričeti spremljati podatke o prodaji po oddelkih znotraj enega skladišča in po posameznih maloprodajnih objektih, kar bi nam dalo jasno sliko, koliko in kakšno blago nabavlja posamezna prodajalna pri internih dobaviteljih. Pri današnjem stanju se namreč nekateri maloprodajni objekti zelo lepo skrivajo v povprečju DO ali tozda

in tako vodijo čisto svojo poslovno politiko.

5. Slaba in nepovezana ekonomsko-propagandna dejavnost

Današnji zaostreni pogoji gospodarjenja res niso primerni, da bi razmišljali o velikih in dragih ekonomsko-propagandnih akcijah, kljub temu pa ta dejavnost ni povsem zamrla, le sinhronizirana ni tako, kot bi lahko bila. Moj namen ni, da bi obdelal kompletno ekonomsko-propagandno dejavnost, ampak le tisti del, ki bi ga lahko brez dodatnih stroškov bolje izpeljali.

Maloprodajni objekti so tisti del Mercatorja, ki zrcali urejenost podjetja pred širokim krogom ljudi. Predvsem pa je mogoče s takšnim ali drugačnim urejanjem prodajalne in s pozicioniranjem blaga nekaj bolje ali slabše prodajati. Za urejenost prodajaln skrbe aranžerji, kjer jih imajo, v več primerih pa sami prodajalci in čisto, kar je najhuje, predstavniki proizvodnih OZD. Tako se nam večkrat zgodi, da smo s planom in pogodbo predvideli povečan obseg sodelovanja z dobaviteljem A, dobavitelj B pa pošlje svoje ljudi v naše prodajalne, kjer z dovoljenjem poslovodje lepo pozicionira svoje blago in tako pospeši prodajo blaga dobavitelja B, namesto dobavitelja A. Če se potem na kakem sestanku postavi vprašanje, zakaj ni realizacija pri dobavitelju A takšna, kot smo jo predvideli, je največkrat slišati enostaven odgovor, da na tem in tem področju potrošniki nočejo

kupovati izdelkov, ki jih izdeluje dobavitelj A. Taka usoda največkrat doleti tudi izdelke, ki jih proizvajajo proizvodne OZD v sestavu SOZD Mercator. No in kaj je mogoče tu narediti?

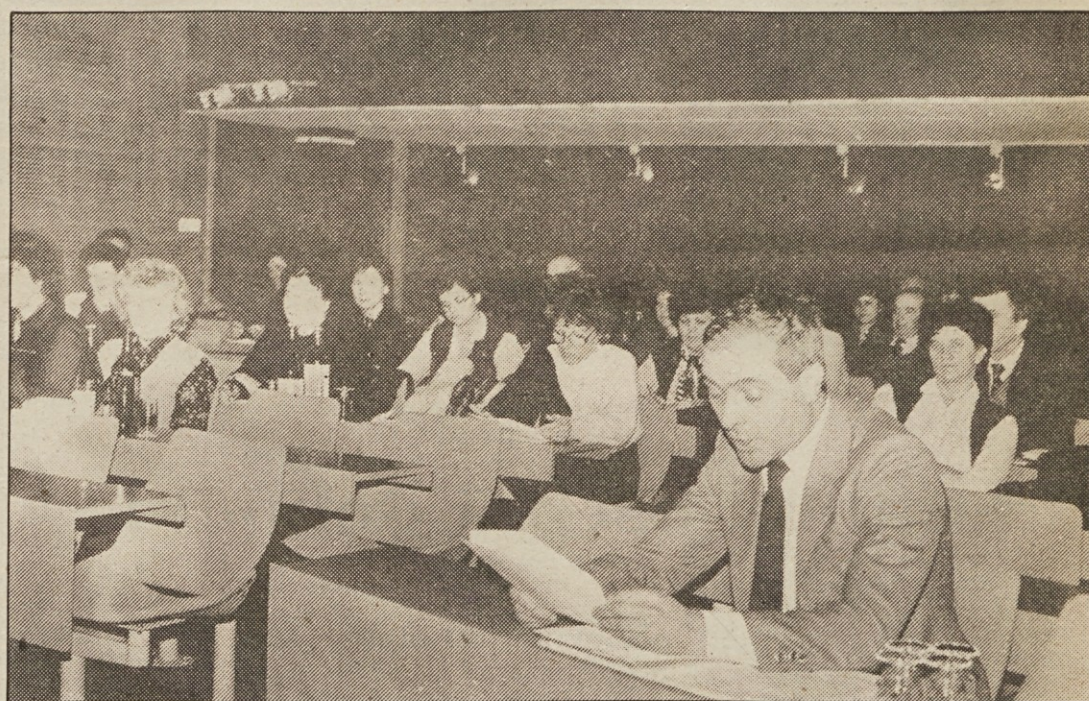
Mislim, da bi vse OZD morale imeti aranžersko službo primerno veliko svoji organizaciji, ki bi delala po navodilih Studia za ekonomsko propagando in ne po lastni presoji, predvsem pa bi morali preprečiti direktne posege proizvodnih organizacij v naše maloprodajne objekte.

Na temo ekonomska propaganda bi se rad dotaknil še pasivne propagande, to so razni bolj ali manj strokovni članki v dnevnem časopisju in revijah. Mislim, da je že skrajni čas, da preprečimo, da bi izjave za tisk dajal kdorkoli, saj se nam dogaja, da dajejo izjave za tisk delavci, ki se jim še sanja ne, da so v Mercatorju in kakšna je to organizacija. Ko temu dodamo nekaj novinarjeve nespretnosti, lahko v časopisu beremo, da je neka naša OZD v sestavu Emone in podobne kozlarije.

Skupno določanje in izvajanje poslovne politike, to je eden od pomembnih stebrov naše sestavljene organizacije, ki pa ga s takim načinom dela, kot sem ga opisal, prav gotovo ne krepimo. Seveda je problemov in težav precej več, kot sem jih tokrat naštel, namenoma pa sem se dotaknil le tistih, ki jih je mogoče z malo dobre volje rešiti in nimajo nič skupnega s težkimi pogoji gospodarjenja v današnjem času. Torej pravega opravičila za tako stanje ni.

Delegati delavskega sveta sozda na zasedanju v decembru v Cerknici

Vzporedno z zasedanjem DS SOZD je sprejemal plan za leta 1984 zbor M-Interne banke.

6. seja zbora M-Interne banke

Cerknica, 28. 12. 1984

Več za obresti kakor za lastno akumulacijo

Istega dne ko so delegati delavskega sveta sozda sprejemali letni planski akt sestavljene organizacije združenega dela, so delegati na 6. seji zbora Mercator-Interne banke sprejemali Načrt uresničevanja srednjeročnega plana M-Interne banke za obdobje 1981/85 leta 1984. Hkrati so sprejeli poročilo o poslovanju banke za devet mesecev v letu 1983, ugotovili izvolitev odbora samoupravne delavske kontrole M-Interne banke in sprejeli še nekaj drugih sklepov.

Od 71 delegatov zbora jih je bilo na tej seji navzočih 55. V zvezi s planom banke v letu 1984 je poročalec Janez Škraba poudaril tiste zadeve, v katerih se poslovna politika Mercator-Interne banke menja glede na leto 1983. Ker se obrestne mere pri bankah in aktivne obrestne mere pri interni banki ne bodo spremenile, je bil umaknjen predlog, da se povišajo

pasivne obrestne mere – za hranilne vloge varčevalcev pri interni banki. Po sklepu zbora bodo ostale na stopnji 18%, namesto 24, kakor je bilo predvideno.

V zvezi s poročilom o poslovanju Mercator-Interne banke v prvih devetih mesecih leta 1983, je direktorica interne banke, Draga Vaupotič opozorila, da se večina temeljnih in delovnih organizacij

v sestavu Mercatorja premalo zase prepočasno obrača, in povečale količnik obračanja zalog sploh, bo prav kmalu začelo poslovati z izgubo še več temeljnih in delovnih organizacij. Kaže, da bomo prvič v zgodovini Mercatorja za leto 1983 namenili več za obresti kakor za lastno akumulacijo.

V devetih mesecih je ustvarila Mercator-Interna banka okroglo 307 milijonov dinarjev prihodka, od tega okroglo 40 milijonov dinarjev skupnega dohodka.

Na 6. seji zbora interne banke je bila izvoljena tudi delegatka za konferenco delegatov v zboru LB-Gospodarske banke Ljubljana za obdobje 1984/1985. To je Draga Vaupotič, direktorica M-Interne banke.

J. N.

V Odbor samoupravne delavske kontrole MERCATOR – Interne banke za mandatno obdobje 1983/1985 so bili na način in po postopkih določenih v samoupravnih splošnih aktih TOZD, DO in SOZD izvoljeni sledeči člani:
 – VALENČAK Franc, MERCATOR – ROŽNIK, TOZD Grmada, Ljubljana
 – KOLARIČ Alenka, MERCATOR – IZBIRA PANONIJA, TOZD Veleprodaja, Ptuj
 – MARJETIČ Rezika, MERCATOR – AGROKOMBINAT, TOK Kooperacija, kmetijstvo, trgovina, Krško
 – VESEL Sonja, MERCATOR – NANOS, TOZD TMI, Postojna
 – ŠKRJANEC Metod, MERCATOR – HOTELI GOSTINSTVO, TOZD Ilirija, Ljubljana.

To govori se, kar na jezik pride, pogovor, ko na ušesa več ne bije, ko zjutranja meglja se v nič razide...

(Ob slovenskem kulturnem prazniku – ob 8. februarju – 135 let aktualni Prešeren – M-Malus)

ODLOČITVE NISO LAHKE – Delegati v odboru zbora republik in pokrajin skupščine SFRJ so usklajevali stališča republik in pokrajin do razvojne politike za naslednje leto tudi v soboto in nedeljo. Na sliki: Člani odbora za gospodarske odnose v tujino usklajujejo stališča o devizni politiki. (Telefoto: Tanjug)

Interne kompenzacije

Vesna Bleiweis

Kdo ima prav?

V Ljubljani so se 27. 12. 1983 sešli člani odbora za ugotavljanje upravičenosti do pokrivanja izpadlega dohodka, ali krajše, odbora za interne kompenzacije. Lahke naloge niso imeli: obravnavali so ugovor M-Nanosa na razdelitev sredstev sklada internih kompenzаций za 1. polletje 1983. Zaradi sprememb v vlogi tega sklada v letu 1984, ko naj bi bilo tozadevno vzdrževanje sredstev urejeno le z interesnim združenjem sredstev, pa bi morali saldirati tudi sredstva sklada za leto 1983.

M-Nanos je na razdelitev sredstev sklada za prvo polletje 1983 poslal ugovor in ga utemeljil z dejstvom, da je TMI Postojna oskrbovala z mesom svojo lastno prodajno mrežo in s tem zagotovila 100% oskrbljenost svojega področja. V planu blagovnega prometa pa je ves promet, po izjavi predstavnika M-Nanosa, ki je pojasnjeval ugovor članom odbora, tretiran kot interna prodaja. Iz ugovora naj bi bila torej razvidna upravičenost TMI Postojna do internih kompenzаций po istih kriterijih, kot jih je bila deležna ljubljanska Tovarna mesnih izdelkov. Ugotovitve iz ugovora so se v temeljih križale z ugotovitvami, ki jih je za upravičenost do koriščenja sredstev prezentirala strokovna služba v Delovni skupnosti sozda. Ta je namreč mnenja, da je za upravičenost do koriščenja sredstev za interne kompenzacije organizacija dolžna izpolniti plan internega blagovnega prometa 100%. V danem primeru pa je plan internega blagovnega prometa sozda za leto 1983, po katerem se je za vse potencialne porabnice sredstev ugotavljala upravičenost do sredstev, razvidno, da je TMI Postojna reali-

zirala le 53% planiranega obsega internega prometa.

Člani odbora so stali pred dilemo: ali soglašati z razlago Nanosa o realizaciji plana internega blagovnega prometa, ti namreč trdijo, da je plan interne prodaje realiziran 102%, in priznati razlago za objektivno in na tej osnovi odločiti o upravičenosti do internih kompenzаций, ali vztrajati pri doslednem spoštovanju samoupravnega sporazuma in plana internega blagovnega prometa za leto 1983. Razlaga, ki jo je podal Nanos, se jim je zdela do neke mere sprejemljiva, po drugi strani pa so menili, da sta plan in samoupravni sporazum akta, ki ju ne moremo uresničevati brez subjektivne odgovornosti.

Cela oz. sita nista ne volk ne koza. M-Nanos mora ponovno raziskati in utemeljiti razloge za napako v planiranju, strokovna služba v Delovni skupnosti pa s celovito oceno te utemeljitve presoditi upravičenost do koriščenja sredstev za interne kompenzacije TMI Postojna. Ko bo vse to končano, bodo saldirana sredstva sklada za leto 1983.

20. seja poslovnega sveta

Vesna Bleiweis

Rdeča nit: osebni dohodki

Ocena devetmesečnih poslovnih rezultatov leta 1983, sporazumevanje o predhodnem združevanju sredstev za investicije in predhodnem pokrivanju izgub, sovlaganje sredstev izven sozda ter informacija o ekonomskih odnosih s tujino so ostale v ozadju najaktualnejše teme te seje poslovnega sveta: osebnih dohodkov v trgovinski dejavnosti sozda.

Sami oceni poslovnih rezultatov, ki smo jih v sozdu dosegli v devetih mesecih preteklega leta, prisotni niso namenili večje pozornosti, ker so se ustavili pri življenjskem vprašanju slehernega delavca, predvsem v trgovini – osebnih dohodkih. Temu vprašanju zato v posebnem sestavku namenimo skupaj s sklepi, sprejeti mi na tej seji, več pozornosti.

Besedilo samoupravnega sporazuma o združitvi sredstev za pokritje izgube v letu 1983 je bilo sprejeto brez pripomb. Vendar pa moramo ta sporazum povezati s sklepom, ki ga je poslovodni svet sprejel že na 19. seji, ko je razpravljaj in sklepal o pogojih, pod katerimi so sprejetega načina pokrivanja izgube deležne organizacije pred oddajo zaključnega računa za leto 1983 SDK-ju. Za Nanosov tozdz Trgovina Rakek je poslovodni svet sprejel namreč sklep, da je ta tozdz lahko deležen predhodnega pokrivanja izgube le, če bo ukinjen. Sprejeti sklep je komentiral predsednik KPO M-Nanos, Anton Černe, in ga označil kot enostranski in povsem neobjektiven, ne glede na to, da bo o sanacijskem programu tozdz odločal delavski svet sozda. Menil je, da poslovodni svet ni organ, ki bi lahko odločal o usodi tega tozdz ali pa s

svojimi sklepi postavljaj diskriminacijske pogoje za uveljavljanje sprejete možnosti za pokrivanje izgube v letu 1983.

Poprejšnje združevanje sredstev za investicije v letu 1984 je sprožilo pomisleke predvsem pri tistih organizacijah, ki imajo sicer visoke obveznosti iz naslova vračanja investicijskih kreditov, ustvarjajo nizko akumulacijo oziroma s sredstvi od amortizacije ne pokrijejo niti osnovnih in nujnih vlaganj v osnovna sredstva. Pred-

Sanjalo se mi je...

da smo prvič glasno oznanili izgubljeno bitko. Bitko za Dražgoško bitko.

da ima Marxov kapital eno samo napako, Obresti so nevnovčljive pri Mednarodnem monetarnem skladu.

da odstop s položaja iz osebnih razlogov ni nič zasebnega, če ga razglasi frontna organizacija.

da bo revija »Lovec« čez čas najpomembnejši vir biografskih podatkov za življenjepis posebej pomembnih slovenskih mož, da je osrednji slovenski list prekašal Bleiweisove Novice. Samo podlistkov niso imele.

Fasada blagovnice v Cerknici, kjer je bilo zasedanje DS SOZD ob sprejemanju plana za leto 1984.

Za postopno odpravo nereda v Mercatorju

Center za obveščanje

Načelo neodtujljive pravice poljubno raztezno?

Neodtujljiva pravica ozdov do razpolaganja s svojimi sredstvi pogojuje tudi različne odločitve pri tisku merkantila in izvedbi drugih oblik obeleževanja. Tako je ugotovila delovna skupina, ki jo je določila komisija delavskega sveta sozda za ocenjevanje in spremljanje programa skupnega označevanja firme Mercator.

Delovna skupina, ki jo sestavlja jo vodja Studia za EP Mercatorja in dva oblikovalca, je na prvem delovnem sestanku v mesecu novembru razčlenila vzroke za nered v identifikacijskih prvinah Mercatorja:

Ko je nastal zaščitni znak Mercatorja, sta bila poslovni program in organizacijska oblika dokaj preprosta in enotna. Postopno nastajanje Mercatorja po poznejših združitvah pogojujejo različno stopnjo pripadnosti sozdu. K večji ali manjši pripadnosti prispeva tudi narava dejavnosti posamezne članice sozda. Sila različna sta poslovna tradicija in regionalni ali krajevni pomen vsake od članic. Delovna skupina je menila, da je preohlapno določilo v samoupravnem sporazumu o združitvi v sozdz, ki dopušča različnost v tolmačenju in obnašanju do enotne podobe. Skupina je tudi ocenila, da razhajanja povzročajo oportunistični tistih, ki odločajo, češ da bi trpela tradicija ozdov. K temu neredu svoje prispevajo različne ti-

skarne z različnim tipografskim gradivom, tehnologijo ipd.

V skupini so se dogovorili, da bo avtor zaščitnega znaka izdelal načrt predlogov za pristop k oblikovanju celostne podobe, in to do konca decembra. Pri zasnovi bo kombiniral obvezno in odprto celostno podobo. Slednja bo upoštevala posebnost proizvodnih ozdov in hotelov. Gradivo bo predloženo komisiji delavskega sveta sozda. Ta bo odločila o nadaljnji usmeritvi projekta, o zagotovitvi sredstev in okvirnem rokovniku.

Pri naši delovni skupini, kakor se je poimenovala, pa presenečajo njeno zaupanje v samoupravne akte – ko hkrati z ugotovitvijo, da se ozdi ne držijo določil v samoupravnem sporazumu o združitvi, pričakuje na tem področju več od posebnega pravilnika o izvajanju celostne podobe, »z vsemi tehničnimi in pravnimi obligacijami.« Očitno je prezrla dejstvo, da komur je prešlo v kri in ravnanje, da obide vsak dogovor, če tako kaže neposredna gmotna korist, in kdor prezira pones poštenega, pri katerem velja že ustni dogovor ali dana beseda, da so pri takem vsi pravilniki samo zastraševanje plašnih in »manj pametnih.« Zato je potrebno tudi pri tej akciji pokazati na njeno takšno ali drugačno otipljivo koristnost, oziroma predočiti neizogibne negativne posledice v primeru nespoštovanja dogovorjenih pravil. – J. N.

Obvestilo		o vlogi št. 05E/38 Datum 10.1.1984	
Naziv		MERCATOR MEDNARODNA TRGOVINA	
Ljubljana, Titova 66			
Danes smo za vašo konto vložili:			
Bazidila:		V vaše drame	V vaše dobe
		dan	dan
PC SLOVENČEVA			
Po računu št. 05E/7475 od 31.12.1983 in dob. 1903 od 30.12.1983 vas priznavamo za napako pri jajcih		V dobro	
		44.064,00	
Prosimo za skladno vrnitvo			
Te čudne zmisi starega ostanka in iz novink Slovenec v Korotani ne bo razumel Stajerc ne Ljubljanka... (Aktualni Prešeren - 135 let po smrti aktualni Prešeren. - M. Malus, TOZD Contal)			

V iskanju skupnih interesov

Vukadin Nedeljković

Na sestanku v MIP Ptuj – »obračun medsebojnega poslovanja«

Na pobudo direktorja MIP je bil 16. 12. 1983 na Ptuj sklican sestanek predstavnikov OZD Mercatorja v severovzhodni Sloveniji, predstavnikov komercialnega sektorja DS SOZD in M-Izbire Panonije, z namenom, da se oceni uspešnost poslovanja v preteklem letu in doseže dogovor o skupnem delu v naslednjem letu.

Za razgovor o poslovanju in o cenah uspešnosti medsebojnega poslovanja je bilo pripravljeno delovno gradivo s finančnimi podatki, in sicer »Primerjava plana in realizacija nabave maloprodajnih OZD na področju SV Slovenije pri MIP Ptuj po stanju 30. 11. 1983 z istim obdobjem preteklega leta,« gradivo je pripravil komercialni sektor SOZD – ter »Primerjava realizacije 1982/83 – gradivo je pripravila MIP Ptuj.

Uvodničar v razpravo je bil Franc Tomanič, direktor MIP Ptuj. S kritičnimi besedami je ocenil medsebojno poslovanje, obudil nekatere dogovore o medsebojnem poslovanju in v zaključku dejal, da ne smemo biti zadovoljni z medsebojnim poslovanjem v letu 1983, da mora biti v letu 1984 poslovanje uspešnejše in da vsi, prisotni na tem sestanku, morajo biti dosledni in odgovorni pri izvrševanju dogovorjene poslovne politike SOZD Mercator.

Po izvajanju tovariša Tomaniča so udeleženci v razpravi pri svojih stališčih izhajali iz finančnih kazalcev o medsebojnem poslovanju. Večina je ocenila medsebojno poslovanje kot nezadovoljivo, s trditvami, da so vzroki temu pri MIP Ptuj.

Dane so pripombe MIP Ptuj in sozdu Mercator, da ne skrbi niti za

najmanjšo obliko reklame za organizacijo na Štajerskem. Obnašanje MIP Ptuj temelji na stališču: »Vi morate kupiti blago v našem skladišču. Na drugi strani pa se nikoli ne ve, ali bo blago prodajalna dobila ali ne, in da MIP Ptuj opušča nekatere vrste blaga iz svojega programa.

Kritiziran je bil primer, ko je MIP Ptuj dovolil izdobjati kritično blago KZ Lenart, to je konkurenca, M – Potrošniku pa tega blaga ni izdobjal. V diskusiji je izražen sum, da MIP Ptuj opravičuje take poslovne odločitve z neusklajenim planiranjem na relaciji MIP Ptuj – SOZD Mercator.

Eden od diskutantov je opozoril, da dobri poslovni odnosi niso samo redna dobava blaga, ampak spremljanje dobave, sodelovanje pri reševanju problematike, skratka vzdrževanje trajne zveze grostist – maloprodaja. Temu ni tako. Napovedujejo se sestanki, a teh ni. Sestanek enkrat letno je veliko premalo.

Ocenjeno je tudi poslovno sodelovanje MIP Ptuj z OZD Mercatorja, glede na sodelovanje drugih grostistov – dobaviteljev našim organizacijam. Rečeno je, da pričakujejo od delavcev MIP Ptuj več skrbi za dobavo blaga in doslednost pri doseženih dogovorih. Zaželeno je več stikov in izražena

potreba da se grostist na Ptuj kadrovsko okrepi.

Razpravljalcem je prvi odgovoril Jože Vaupotič in dejal, da vse ni tako črno, kot je izrečeno. TOZD Maloprodaja v MIP Ptuj ni protežirana organizacija pri preskrbi. Sistem izdajanja blaga je pogojen s tehniko poslovanja AOP, in ta velja za vse odjemalce. Enakega mnenja je bil Zupančič, ki je menil, da MIP Ptuj ne more preskrbovati kupca z vsemi artikli, zato je nujno, da se na ravni sozda doseže dogovor, kaj smejo naše organizacije nabavljati pri drugih dobaviteljih. Obravnaval je še problematiko »minimalnih komisionov« in kritiziral nedoslednost poslovnosti pri prevzemu blaga.

V obravnavo je posegel Miran Goslar in med drugim dejal, da je »Ves čas prevečala diskusijo odkritost in ne sme biti prizadeta nobena avtoriteta.« Uvodne misli so bile bridke, pa vendar ne sme biti užaljenih. Odnosi v našem sozdu temeljijo na sedmih stebrih. O tem sem večkrat govoril. Pri izvajanju dogovorjenih ciljev moramo biti enotni in ni odstopanj, je pa upravičeno pričakovati neizprosno doslednost in disciplino. Razvoj gre lahko v dve smeri: prva, drugačna organiziranost, to je vsi grostisti v enega grostista in maloprodaja v

eno DO. Žal, premikov ni, čeprav to pričakujemo, vendar nam manjka pripravljenosti. Druga smer je to, kar imamo. Moramo pa doseči disciplino grostista pri preskrbi maloprodaje. Če bi dosegli izključnega grostista za prehrano, bi to imelo za posledico premik na boljše.

Komercialni sektor v delovni skupnosti je organiziran za potrebe sozda v normalnih razmerah na trgu. Pričakovati, da ta sektor skrbi za prodajalno, je iluzija. Za to morajo skrbeti grostisti. Učinkovitost sozdovskih služb je danes slabša, bolj operativno pa morajo delati komercialne službe v DO. Pritisk poslovnosti v Mercatorju je prisoten. Le z večjo disciplino lahko ožimo te pritiske. Pri realizaciji skupne politike izjem ne moremo dopustiti. Nekatere posamične interese moramo podrediti skupnim interesom. Ne sme priti do prevlade interesa močnejših organizacij. To bi bili podjetniški interesi, teh pa ne sme biti.

Kritike na pomanjkanje osebnih stikov so upravičene. Stikov mora biti več, in sicer na vseh ravneh.

Dvom v planiranje je odveč. Nekaj nam je vsiljeno, drugo v planiranju pa je naše lastno. Moramo doseči več koristi od AOP: tekoče kazalce o višini marže, koeficiente obračanja, ekonomičnosti poslovanja s posamezno vrsto blaga, o kateri naj zainteresirani odločajo.

Pri politiki preskrbe s prehranbenimi proizvodi ne more biti ločenih interesov. Prvenstveno naloge ima maloprodaja, šele potem grostist. Opozorjeni smo, da bo manj sredstev in denarja v letu 1984. Nadoknadili ga bomo s hranilnimi vlogami in a'vista sredstvi za skupno koriščenje. Sredstva bomo bolje uporabljali, če bomo spoštovali disciplino, splošno politiko sozda Mercator, in ne dovolili, da bi nam bila vsiljena politika posamičnih interesov.

Tovariša Pirc in Prvinšek sta enako ocenila vlogo poslovnosti v komercialne službe v DO pri dobavi blaga v prodajalno in sta me-

nila, da mora biti založenost prodajalne skrb obeh, vendar o konkretni dobavi odloča komercialna služba. S tem se ne podcenjuje vloga poslovnosti, ki sodeluje v nabavi, ne more pa širše poznati nabavne politike, tako kot komercialna služba. Poudarila sta, da mora biti nabava pri MIP Ptuj v letu 1984, glede na celotno nabavo v posamezni organizaciji, znatno višja v primerjavi s prejšnjim letom. Predlagala sta, da se planira interna nabava v letu 1984 takole: M – Potrošnik 40%, M – 9 Univerzal 28%, M – Zarja 34%, M – Sloga 35%, M – Jelša 30%.

Sestanek je zaključil Franc Tomanič. Ugotovil je, da je bil sestanek koristen, če bodo upoštevani predlogi s strani udeležencev sestanka, pričakuje uspešnejše poslovanje v letu 1984 in več obojestranskega zadovoljstva.

Odmevi

Ponovno: Mar ni Mercator ena družina?

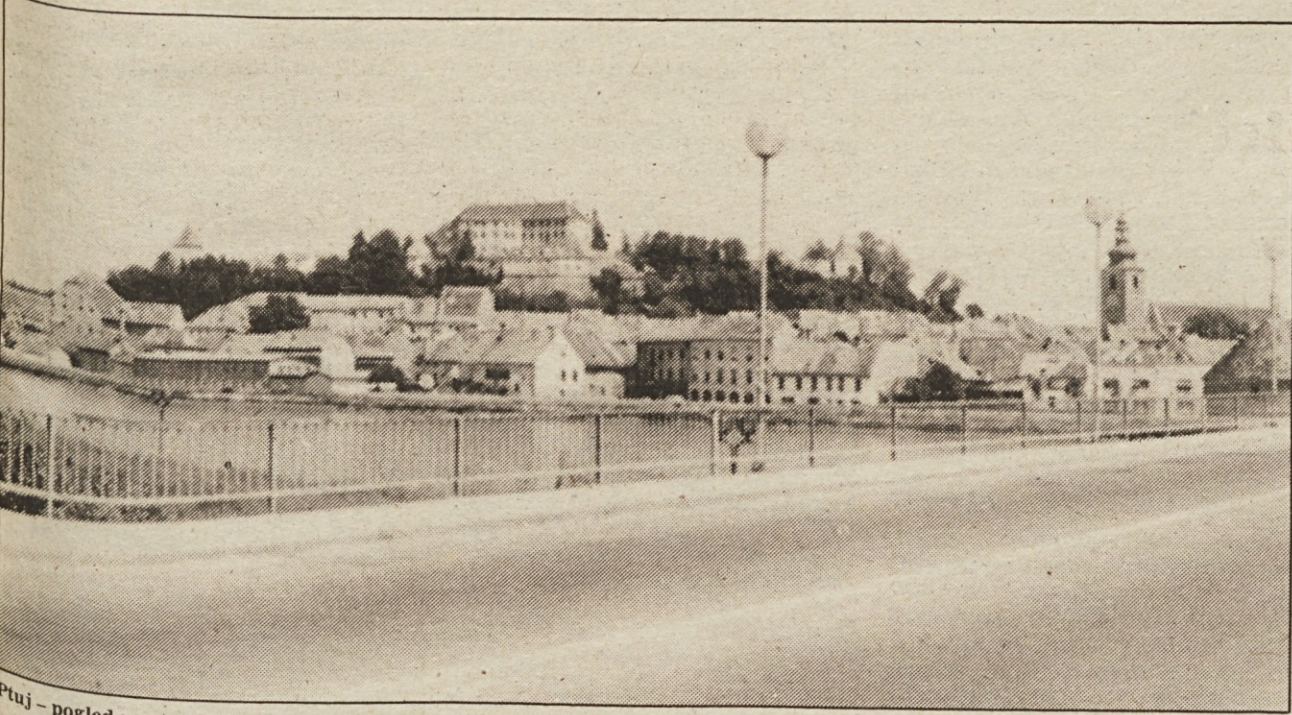
V decembrski številki glasila Mercator je na 6. strani, med prispevki iz severovzhodne Slovenije, za beležka pod gornjim naslovom. V njej avtorica sprašuje tudi naslednje:

»Ali ni pri nas človeka (v sozdu Mercator), ki bi poskrbel za to, da bi imeli vsi zaposleni, ki jih pravilnik zavezuje, enako pokrivalo z lepim M ali napisom našega sozda? Ali v Studiu za ekonomsko propagando sozda o tem ni nihče razmišljal?«

Od aprila 1979 je res preteklo nekaj časa, vsaj 4 zime so vmes. Zato je bržkone že marsikdo pozabil na takratno akcijo Studia za ekonomsko propagando sozda, ki je v tedanjem jubilejnem letu Mercatorja, ob 30-letnici, povabil, najprej na seji tedanjega kolegija generalnega direktorja, zatem pa neposredno vse OZD, pa še s člankom v aprilski številki časopisa, k naročilu oblek z enotnim krojem in emblemom. Ob članku smo objavili 4 osnutke krojev, jih opisali in navedli tri barvne variante – posebej za prodajalce, posebej za prodajalke in posebej za delavce v skladiščih in transportu, še posebej pa je bila obdelana ponudba za gostince. Dejstvo je, da je akcija doživela moralno podporo, fizično pa je propadla – kakor dramski junak – brž ko je bilo treba izdati konkretno naročilo.

Delavci v Studiu za EP so bolj začudeni, da prispevek prihaja iz delovne organizacije, katere tozdu je bila ponujena izvedba krojev za celotni Mercator. TOZD Zaščita v sklopu MIP tedaj ni mogel prevzeti tolikšnega naročila, zaradi česar je bil najet drug izvajalec, vendar, kakor rečeno, se tozdi ponudbi niso odzvali, čeravno je bilo treba v obrazec vpisati le število naročnikov pri posameznih merah. Akcijo bo Studio obnovil, to pot z manj popustljivosti do individualne presoje o tem, ali je takšna enotnost potrebna ali ne.

Uredništvo

Ptuj – pogled na stari del mesta z dravskega mostu. Foto: Kancijan Hvastija

Uresničujemo vse, kar nas združuje v MIP, je bilo eno izmed gesel občnega zbora osnovnih organizacij zveze sindikatov v sestavu delovne organizacije M-Izbire Panonija Ptuj, ki so bili opravljeni v prvi polovici tega meseca.

Delo in nedelo je bilo potrebno postaviti v ospredje pri ocenjevanju dela osnovne organizacije zveze sindikatov oziroma njenih članov.

Delo organov samoupravljanja, so dejali, je zadovoljivo, saj so seje delavskih svetov dobro obiskane, delo delegatov aktivno in se odražajo tudi v povratnih informacijah s teh sej. Tudi člani izvršnih organov delavskega sveta ne zaostajajo za njimi.

Nikakor pa niso zadovoljni z delom delegacij samoupravnih interesnih skupnosti. Ni zainteresirani delegatov za delo, ponekod zavirajo njihovo delo, imajo celo manj podpore od predpostavljene

nih itd. Delo delegacij je sila pomembna zadeva. Predlogi posameznih SIS o programu njihovega dela kot tudi prispevna stopnja, so marsikje ob sprejemanju kaj malo pomembni, postanejo šele, ko se morajo sklepi izvajati.

Na nekaterih občnih zbora so to povedali brez prikrivanja, kritično in samokritično, ter dejali, da je potrebno temu narediti konec.

Ugotovljeno je tudi, da je delo v delegacijah ZZZD nekoliko boljše, kljub temu tudi tu ne manjka izjem, ki se izmikajo udeležbi sej.

Pokritizirali so mladinsko organizacijo, češ da ne dela, da ni zainteresiranih članov za delo v mladi-

ni ipd. Ponekod tudi o članih zveze komunistov niso vedeli povedati veliko več kot to, da bi bili lahko bolj aktivni oziroma delovni tako v osnovni organizaciji ZK kot v sindikatu.

Nihče se ni prijavil k razpravi o družbenem in osebnem standardu zaposlenih. Očitno je bilo dovolj, kar so povedali predsedniki v svojih poročilih o počitniških kapacitetah, nakupu stanovanj, posojilih za individualno izgradnjo, socialni pomoči delavcem in o družbeni prehrani. Predvsem o prehrani, saj so pred zborom delavcev in po njem vedeli nekateri toliko povedati, da bi bila ena ura za razpravo premalo.

Veliko lepega je bilo povedano o športnih igrah – »mercatoriadi«, in o tradicionalnem srečanju delavcev MIP s potrošniki.

Na občnem zboru TOZD Zaščita so spregovorili o problemu pomanjkanja repromateriala in po-

udarili potrebo po strokovnem kadru za njihov proizvodni program, medtem pa so v TOZD Maloprodaja in TOZD Veleprodaja nakazali probleme s pomanjkanjem nekaterih vrst prehranbenega in tehničnega blaga v minulem dvehletnem obdobju.

Del vsebine poročil predsednikov osnovnih organizacij je bil tudi osebni dohodek zaposlenih. Ta prehaja na mejo normale. Več pričakujejo tudi od sprejetja samoupravnega sporazuma (branznega) o skupnih osnovah in merilih za razporejanja dohodka in čistega dohodka tenditvi sredstev za osebne dohodke za dejavnost trgovine in tekstilno in usnjarsko predelovalne industrije, v katero se povezujejo posamezne osnovne organizacije zveze sindikatov delovne organizacije MIP.

Ocene dela posameznih članov osnovne organizacije zveze sindikatov oziroma članov izvršnega odbora sindikata sicer ni bilo zaslediti, vendar je bila pohvala za delo v minulem obdobju, izrečena ob razrešnici, kar potrjuje, da sta IO OOZS in NO v celoti svoje delo opravila dobro, ponekod tudi zelo uspešno. Zelo malo je bilo povedanega o delu samoupravne delavske kontrole in o družbeni samozaščiti, na podlagi česar lahko sklepamo, da težav ni. Vprašanje, ali jih res ni.

Kadrovsko politiko v članstvu ZS je potrebno sproti spremljati in izpopolnjevati. Vsekakor pa je potrebno usposobiti za delo v ZS novoizvoljene člane v izvršnih in nadzornih odborih kot tudi v konferencah, saj je v njih kar 80% novih članov.

O programih dela in delovnih usmeritvah za prihodno obdobje lahko sklepamo, da so v vseh osnovnih organizacijah ZS v sestavu DO MIP enaki ter usklajeni na ravni konference. Naloge je veliko. Svoje delo in plan bodo izpolnili le s trdnim in požrtvovalnim delom, ne le posamezno, temveč s skupnimi močmi.

Naložbe MIP

Kristina Antolič

Posodabljanje poslovnih prostorov

Z zakonom omejene investicije nam nič kaj niso pogodu, še posebej če pomislimo, koliko smo načrtovali še pred nekaj leti, kako bi kar najbolje in najceneje posodobili naše poslovne prostore – prodajalne. V tozdu Maloprodaja v sestavi DO MIP Ptuj, so se prizadevno lotili posodabljanja svojih poslovnih enot.

Prav pred iztekom poslovnega leta so predali namenu prenovljeno in razširjeno točilnico v sklopu

samopostrežbe CMD na Ptuj. Njeni obiskovalci so jo preimenovali kar v »kapelico«.

Prenovljena samopostrežba CMD na Ptuj z bifejem

Iz kronike kolektivov MIP Ptuj

Kristina Antolič

Novoletno srečanje z upokojenci

Ob izteku poslovnega leta povabimo na srečanje upokojene delavce, da jih seznanimo z našimi poslovnimi rezultati, načrti za prihodnje in da poklepetao tudi o njihovem življenju.

V delovni organizaciji MIP Ptuj imamo skoraj desetino od vseh zaposlenih upokojencev. Zadnje dni decembra meseca se jih je na srečanju zbralo lepo število.

V uvodu jim je glavni direktor delovne organizacije Franc Tomažič, zaželel priskočno dobrodošlico, jih seznanil s poslovnimi uspehi, pa tudi problemi, s katerimi se trgovina srečuje, ter nanizal nekatere najbolj aktualne naloge za letošnje leto.

S kratkim kulturnim sporedom, ki so ga prispevali učenci osnovne šole Videm pri Ptuj, so se naši upokojeni delavci razvedrili. Po zdravici glavnega direktorja sem se zrinila med omizje in z upokojenci nekoliko poklepeta. Seveda medtem ni manjkalo šal. Zanimalo me je, kako živijo, kaj jim pomeni takšno in podobna srečanja, kako se počutijo kot upokojenci, kaj delajo v prostem času, ali redno prebirajo časopis Merca-

tor, kaj si želijo v novem letu itd. Moji sogovorniki so bili:

Milka Merc: »Ni mi nerodno povedati, da sem prva dva meseca upokojitve trpela. Strašno sem pogrešala prodajalno, saj sem polnih 35 let delala za trgovskim pultom. Brez trgovine in strank sem bila kot odrezana od sveta. Vso nervozo sem stresala na domače.

Naš časopis redno prebiram. Najprej pogledam, če je kaj prispevkov o delu naše OZD.

Veš, prostega časa pa imam toliko, kot ga imajo vse gospodinje. »**Olga Skok:** »Da, težko je bilo. Vedno, ko sem se zjutraj zbudila, sem bila že z mislimi v prodajalni, kjer sem delala kot poslovodja. Nenehno sem se spraševala – priznam, da se še tudi sedaj – ali so si dekleta nabavile dovolj blaga, so postorile to in ono...

Prve dni mi je bilo zelo hudo. Reči pa moram, da sem se sedaj, ko sem upokojena, bolj posvetila

Res čedna kapelica, in marsikateri mož bo opravil spoved doma na račun kapelice. Nič ne moreš, točilnice in gostilne imajo vedno goste, naj bodo takšni ali drugačni. Po oceni so bifeji vedno donosni.

Tozdu Maloprodaja ima v 13 enotah bifeje. Bife CMD je na četrtem mestu po doseženem prometu.

Tudi samopostrežba CMD je bila v jeseni prenovljena: razširili so prodajni prostor, preuredili vhod in uredili sanitarije.

V novem poslovnem letu planirajo še razširitev SP Oskrbe, na Turnišču, preureditev prostorov stare osnovne šole v Trnovski vasi, v kateri bi uredili prodajalno, ker sedanja ne zadostuje. V primeru, da bo sredstev dovolj, namravajo zgraditi še skladiščno dvorano za gradbeni material v PE Vo-grad.

Pa še dolg imajo iz preteklega leta: posodobiti morajo še prvo samopostrežbo na Ptuj, NA-MO, ki je tega že zelo potrebna.

Želje in upi so veliki, vprašanje je, kako, kje in kdaj se bodo lotili, kajti to leto ima 366 dni.

družini, ki sem jo morda v času rednega dela nekoliko zanemarila.

Jože Mikulec – šofer v pokoju: »Stiki nas upokojencev z delovno organizacijo so pohvale vredni, saj nas spremlja prijeten občutek, da na nas niste pozabili. Zelo sem zadovoljen, saj znate lepo organizirati tudi naše vsakoletne izlete, pa tudi na srečanje delavcev MIP nas povabite.

Naš časopis preberem od a do ž. Še vedno me zanimajo tudi druge delovne organizacije, predvsem tiste, ki sem jih v času rednega dela obiskoval.

Zakaj se upokojenci ne oglašamo v naš časopis? Veliko je drugih, ki bi lahko kaj napisali, pa tega ne storijo,« je dejal ter mi stisnil roko.

Janko Vogrinec, nekdanji direktor delovne organizacije; ne čuti da je upokojen. Z družbenopolitično aktivnostjo je tako zaposlen, da včasih še na »jago« ne more.

»Vedno sem na tekočem, kaj se dogaja v delovni organizaciji; zelo malo imam prostega časa...« Na uho mi zašepeta nekaj besed ter de: »Tega pa ne smeš napisati.«

Kavelj in korenina, bi lahko imenovala mojega zadnjega sogovornika 79-letnega Antona Krajnc. »Dekle, veš, upokojil sem se leta 1961, in to redno,« je poudaril. »O, delali smo pač, delali takrat, in to vse z rokami. Dandanes so delavci v skladišču pravi gospodje. Saj mi tega ne bodo zamerili? Tudi v trgovini je tako. Ne vem, koliko vreč po 100 kg sem takrat prenosil. Vse blago je bilo skoraj v rinfuzi – od sladkorja, riža, moke, testenin, in še bi lahko našteval. Pa smo vzdržali! Ni bilo lahko, pa je šlo. Primojdun, velikokrat se spomnim na te čase. Po svoje so bili zelo lepi. Da, tudi sedaj so lepi časi, samo, da jih nekateri gledamo malo drugače. Delam še vedno rad. Če bi kaj potreboval? Veš, kakšno mlado, nekaj poživila, hi, hi, hi.«

Zaželela sem mu veliko zdravja v novem letu in že sem odhitela naprej, da vse to zabeležim.

Iz kulturnega sporeda ob otvoritvi v Gornji Bistrici

Delovna zmaga

Stanislav Graj – M-Univerzal Lendava

Novost v Lendavi

Preuredili stari zadružni dom v Gornji Bistrici v sodobno samopostrežno trgovino s točilnico.

20. decembra 1983 smo predali namenu sodobno samopostrežno trgovino z bifejem v Gornji Bistrici. S tem smo izpolnili dolgoletno željo tamkajšnjih krajanov in nas samih po večji, sodobnejši trgovini.

Nekdanji zadružni dom, ki je bil zgrajen v povojnih letih in katerega je zob časa že močno načel, smo preuredili v moderno samopostrežno trgovino. Pri odločitvi za to investicijo nas je vodilo načelo, da je treba obstoječe objekte obnavljati. V mnogočem pocenijo gradnjo in še dalje služijo namenu. Tako je dobil dom po dolgem času novo preobleko, občani pa sodobno trgovino s točilnico. Celotna investicija je stala delovni kolektiv Mercator-Univerzal Lendava 25 milijonov dinarjev. Upo-

rabna površina trgovinskega dela z bifejem znaša 400 m², od tega je 180 m² samopostrežbe, 45 m² bifeja in 165 m² skladišnih prostorov s sanitarijami. Skladišni prostor je v celoti prizidan obstoječemu objektu.

V novi samopostrežbi je razširjena izbira prehranbenega blaga: delikates, pijač, kozmetike, galanterijskega blaga, tekstila in tudi nekaj železnine.

Ob otvoritvi se je direktor DO Mercator-Univerzal Lendava, Nikola Gerič zahvalil za vsestransko pomoč pri prenovitvi samopostrežbe sozdu Mercator, projektantom, izvajalcem del in vsem udeležencem, ki so s svojim delom pripomogli k obnovi in pravočasnem obratovanju naložbe.

Zunanjsčina samopostrežbe v Gornji Bistrici

Notranjost samopostrežbe v Gor. Bistrici.

Upokojeni delavci Mercator-Izbire Panonije na novoletnem srečanju na Ptuj, decembra 1983

mercator izbira panonija ptuj

Kdo še lahko zateguje pas?

Vesna Bleiweis

Osební dohodki v trgovini

Čeravno ne najbolj ugodni poslovni rezultati devetih mesecev leta 1983 niso predmet posebnega obravnavanja ali velikopoteznih in usmerjevalnih sklepov, pa v sklopu teh poslovnih rezultatov osebni dohodki, predvsem v trgovini na drobno, predstavljajo rdečo nit. Rdečo nit, ki pomeni iskanje odgovora na vprašanje: kako dolgo lahko z restriktivno politiko posebnih dohodkov še zdržimo?

Brez posebnega okolišnja lahko povemo, da se s področjem osebnih dohodkov, kot enim od vitalnih vprašanj združenega dela, na ravni sestavljene organizacije, ne ukvarja nihče. Tu mislimo predvsem na politiko razporejanja sredstev za osebne dohodke in predstavljajmo teh rezultatov širši družbeni skupnosti, na sisteme nagrajevanja, na samoupravne splošne akte s tega področja, na solidarnost in na druge zadeve, ki sodijo v področje osebnih dohodkov. Res je, da imamo na ravni sestavljene organizacije nekaj na pol samoupravnih in na pol strokovnih teles, ki spremljajo in ugotavljajo skladnost obnašanja organizacij z družbeno dogovorjenimi merili, ali pa si v eri nasprotujočih si pravnih aktov (dogovorov, branžnih sporazumov) prizadevajo najti skupne osnove in merila za razporejanje dohodka in delitev

sredstev za osebne dohodke v sozdu. Ne moremo tudi mimo posameznikov, ki so v delegatsko sestavljenih organih ali pa po strokovni plati opozarjali na odprte probleme prav na področju politike razporejanja dohodkov in delitve sredstev za osebne dohodke.

Zato je prav, da so o politiki osebnih dohodkov, predvsem v trgovini na drobno, spregovorili tudi na 20. seji poslovnega sveta. Ugotovitev o porazno nizkih osebnih dohodkih v trgovini in pa, da bi predvsem v trgovini na drobno v bilancah mrgolelo rdečih števil, če bi se povprečni osebni dohodki v tej dejavnosti približali povprečnemu osebnemu dohodku gospodarstva SR Slovenije ali trgovine na drobno SRS, je zato odjeknila tudi v sprejetih sklepih.

Rezimiramo vsebino teh sklepov: pri Splošnem združenju za trgovino SRS je treba sprožiti ak-

cijo za ugotovitev podatka, koliko delavcev v trgovini prejema osebni dohodek do 11.000 din, kar naj bi še zagotavljalo eksistenčni minimum. V sozdu je treba takoj izdelati primerjalno analizo oziroma študijo o tem, koliko trgovskih organizacij, ki imajo povprečne osebne dohodke pod povprečjem trgovine na drobno SRS in gospodarstva SRS bi izkazalo drugačne poslovne rezultate, če bi se osebni dohodki v teh organizacijah približali oziroma izenačili z republiškimi povprečji. Ob tem naj navedemo tudi misel, ki jo je kot komentar na predstavljene podatke izrazil generalni direktor sozda: »S skrajno omejevalno politiko delitve sredstev za osebne dohodke smo sicer lahko poslovali brez izgub in nekaj sredstev namenjali za akumulacijo, vendar smo, kot kažejo podatki, pretirali. Slej ko prej moramo tudi širši družbeni skupnosti pokazati na račun česa v večini trgovskih organizacij ni izgub.«

Da bi bolje ponazorili nekaj ugotovitev o osebnih dohodkih, vam predstavljamo nekaj podatkov o povprečnih osebnih dohodkih. Do leta 1980, ko so se, po v letu 1979 zamrznjenih maržah, začeli rezultati tega predpisa resneje odražati v poslovnih rezultatih trgovskih organizacij, so bili povprečni osebni dohodki v trgovini (sem je všteta tudi zunanja trgovina) višji od povprečnih osebnih dohodkov v gospodarstvu. Po tem letu pa za njimi zaostajajo. Če pa primerjamo povprečne osebne dohodke v trgovski dejavnosti sozda pa so ti v vidnem zaostajanju tako za povprečnim osebnim dohodkom v gospodarstvu SRS kot za povprečnim osebnim dohodkom v trgovini SRS.

Podatki o povprečjih zamegljujejo sliko, zato nekaj konkretnih podatkov o povprečnih osebnih dohodkih v organizacijah na drobno, ki ne dosegajo niti sozdovega povprečja osebnih dohodkov v trgovini oziroma od tega povprečja zelo odstopajo: M-Nanos, Izbira

13.519 din, M-Nanos Trgovina Rakke 11.203 (izguba), M-Nanos Op-skrba 13.457, M-Rožnik Metlika 12.698, M-Rožnik Gradišče 12.832, M-Rožnik Jelka 13.262, M-Rožnik Veleblagovnica 11.199, MIP Maloprodaja 13.388, M-Sloga 13.775, M-Zarja 13.696, M-Preskrba 13.966, M-Potrošnik 12.315, (izguba) M-Jelša 12.588, Teh podatkov najbrž ni potrebno komentirati.

Znane pa so tudi aproksimativne ocene poslovanja maloprodajnih organizacij v sozdu, če bi se povprečni osebni dohodki v tej dejavnosti izenačili s povprečnimi osebni dohodki v gospodarstvu SRS za devet mesecev leta 1983 oziroma s povprečnimi osebnimi dohodki v trgovini na drobno SRS. Ugotovitve na podlagi ocen: z izenačitvijo osebnih dohodkov trgovine na drobno SRS bi v sozdovih maloprodajnih organiza-

politiko približevanja povprečnih osebnih dohodkov v trgovini na drobno republiškimi povprečjem kršili ne samo družbeno dogovorjena merila temveč tudi drastično povečali izgube. Ker pa smo prav na področju osebnih dohodkov najbolj boga boječi, kajti več nam pomenijo papirnato ugotovljene kršitve in razna, daleč od poznavanja praktičnih razmer v trgovini, stališča upravnih in izvršilnih organov, razmer na področju osebnih dohodkov nočemo ali pa se jih bojimo drastično tudi pokazati. Nočemo ali pa bojimo pa se predvsem zaradi drugih posledic, ki jih prinaša poslovanje z rdečo številko.

Ob teh podatkih, ki smo jih na kratko predstavili, se nismo spuščali v oblikovanje sredstev za akumulacijo oziroma za reprodukcijo, v strukturna razmerja med

Leto	o OD v gosp. SRS	o trgov. SRS	o OD SOZD Mercator	o OD trgov. SOZD Mercator
1978	5.730	5.803	5.992	5.592
1979	7.159	7.360	7.056	6.798
1980	8.517	8.549	8.144	7.784
1981	11.153	11.030	10.308	10.221
1982	14.040	13.971	12.942	12.418
1983 jan.-sep.	16.687	16.148	14.885	14.298

cijah morali povečati sredstva za osebne dohodke za 9% s tem pa zmanjšati vnose v rezervne in poslovne sklade za 26%, izguba bi bila s tem povečana za 94%. Če pa bi se povprečni osebni dohodki izenačili s povprečnimi osebnimi dohodki gospodarstva SRS pa je rezultat še precej slabši: sredstva za osebne dohodke bi morali povečati za 20%, vnosi v rezervni in poslovni sklad bi se znižali za 56%, izguba pa bi se povečala kar za 212%. Ob tem velja poudariti, da je povprečni osebni dohodek v trgovini SRS na drobno znašal 15.184 din, v gospodarstvu SRS 16.687 din v trgovini na drobno sozda pa 13.807 din. Vidimo torej, da so osebni dohodki v trgovini na drobno v sozdu Mercator za 9,1% nižji od povprečja SRS in kar za 17,3% nižji od povprečnega osebnega dohodka v gospodarstvu SRS v devetih mesecih preteklega leta. Če bi vzeli pod drobnogled podatke o posamezni organizaciji, ki smo jih navedli v globalu, potem lahko mirno trdimo, da bi s

ustvarjenim dohodkom in sredstvi, namenjenimi za osebne dohodke, v padanju realne vrednosti osebnih dohodkov, v vprašanju torej, ki so tesno povezana s pogoji poslovanja v trgovski dejavnosti. S podatki in pa nekaterimi ugotovitvami s področja usmerjanja delitve sredstev za osebne dohodke in politike osebnih dohodkov na ravni sestavljene organizacije, smo želeli opozoriti na vitalen problem, ki ga bo moral slej ko prej uvideti tudi tisti, ki z administrativnimi ukrepi reže kruh delavcu v trgovini. Zavedamo se okoliščin in razmer v katerih trgovina pridobiva dohodek, obenem pa menimo, da smo z njihovo splošno oceno že vse storili. Kaže, da prav na področju njihovega vplivanja na osebne dohodke še ne dovolj. Gre torej zato, da čimprej obelodanimo nekatere drastične podatke o položaju delavca v trgovini in jih četudi za ceno rdečih števil v bilancah prezentiramo pred delegatskimi in izvršilnimi organi družbenopolitičnih skupnosti.

Nove pogodbe zadrug in združenih kmetov

Ing. Stanislav Mohorič – M-KGZ Sora Žiri

Letos poskusna uvedba

Za letošnje leto je pripravljena pogodba o celovitem proizvodnem sodelovanju med kmetom in zadrugo. Enotna pogodba za celotno proizvodnjo bo osnova za kmetovo prostovoljno, vendar resnično povezanost z zadrugo v celoti.

To pomeni udeležbo pri načrtovanju proizvodnje, pri strokovnem delu, pri zagotovitvi materiala, pri prodaji, predelavi in pri končnem izkupičku. Kmet, ko bo tako sodeloval z zadrugo, bo občutil prednosti pri različnih intervencijah, v davčni in socialni politiki ter seveda pri nabavi repromateriala.

Pogodba vsebuje splošne določbe, določa pa še obveznosti članov glede proizvodnje in oddaje proizvodov, obveznosti zadruga glede dobave reprodukcijskega materiala in opravlja strojnih storitev, medsebojne poravnave obveznosti in druge medsebojne pravice in obveznosti. Zadruga sklone s člani, v skladu s pogodbo o članstvu in trajnejšem proizvodnem sodelovanju, pogodbo zaradi skupnega načrtovanja kmetijske proizvodnje, zaradi sredstev za naložbe za načrtovano proizvodnjo, zaradi razporejanja skupnega prihodka in rizika, seveda v sorazmerju z deležem prispevka. Kmetijska proizvodnja, ki je zajeta v pogodbi, se smatra družbena proizvodnja in ji pripadajo vse ugodnosti, določene za tako proizvodnjo.

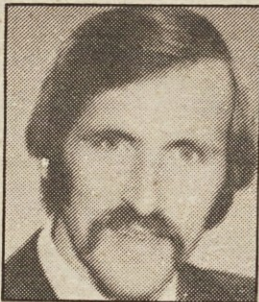
V pogodbo se vpišejo vsa obdelovalna zemljišča, ki so last člana zadruga ali jih ima v zakupu, na katerih bo na podlagi proizvodnega plana zadruga pridelal oziroma priredil in oddal zadrugi tržne viške. V zadrugi Sora Žiri bodo od rastlinske proizvodnje upoštevani žita in okopavine, v živinorejski pa govedo, konji, ovce, prašiči in mleko. Vsi oddani proizvodi morajo biti po kakovosti neoporečni in oddani v dogovorjenem času. Če pa zadruga ne zagotovi reprodukcijskega materiala in je zaradi tega motena proizvodnja ali je

sploh ni, potem seveda obveznost ne velja.

Zadruga mora tudi v imenu članov in na njihov račun zavarovati kmetijske pridelke in živino, oskrbeti jih mora z mineralnimi gnojili, semenom, plemensko živino, gradbenim materialom, škropivi oziroma fitopatološkimi pripravki, pogonskim gorivom po znižani stopnji prometnega davka. Od članov pa bo prevzemala proizvode in najkasneje v 15 dneh, za mleko pa do konca naslednjega meseca, izplačala akontacije. Obračunala bo vse prispevke in stroške v zvezi s pokojninsko invalidskim zavarovanjem, prispevek za porodniški dopust ipd.

V letu 1984 naj bi pogodbo uveljavili poskusno. Hkrati pa je potrebno urediti cenovno politiko. Jasno je, če združeni kmet, vezan s pogodbo na zadrugo, ne bo imel prednosti pred nezdruženimi, potem je ves trud zastonj. V letu 1984 je planiranih v SR Sloveniji 1,4 milijarde din za intervencije v kmetijstvu. Te naj bi se izražale predvsem v regresiranju repromateriala. Če bodo osnovne cene previsoke, oziroma cene končnih kmetijskih proizvodov preniske in neekonomske, potem regresiranje izgubi pomen. Poudariti še velja, da bodo pri repromaterialu, ki vsebuje uvožene sestavine, kar je povezano z zagotavljanjem deviz, imeli prednost združeni kmetje. Tudi davčna politika bo tako naravnana, da bo pogodba pogojevala dolgoročno načrtovanje v kmetijstvu, zagotavljala samoupravne odnose, kadrovsko politiko in socialno varnost na kmetiji ter dolgoročno in čvrsto sodelovanje ter razvoj združenih kmetov in zadruga.

Marjan Poreber

Dne 26. 12. 1983 je v prometni nesreči tragično preminil Marjan Poreber, šofer delovne organizacije Mercator-Konditor.

Ni mu bilo lahko v življenju. Ni poznal izobilja, saj sta oče in mati težko preživljala pet otrok. Oče je bil železničar, mati pa je skrbela za dom in družino in je morala poprijeti za delo tudi pri drugih kmetih, da sta lahko preživela družino. Že zgodaj sta navadila otroke, da si le s pridnostjo in poštenostjo prislužijo kruh. Zato ni čudno, da se je Marjan že 15-leten zaposlil v našem kolektivu. Zaradi pridnosti in vestnosti so mu bila kmalu zaupana tudi najodgovornejša dela. Ves čas je bil vzgled sodelavcem.

Dolga pa tudi kratka je doba 17 let. Za Marjana več kakor polovica njegovega življenja, teh 17 let, ki jih je preživel v našem kolektivu. Minila so mu deška leta, spoznali smo ga kot moža in očeta dveh hčera.

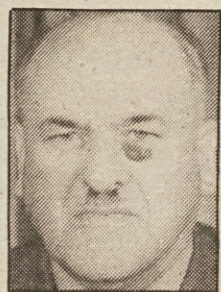
Vsi se še spominjamo, kako velika je bila njegova želja, da bi postal šofer. Bila je neustavljiva. Njegovo veselje je bilo neizmerno, ko je pred 4 leti dosegel ta poklic in nato naredil tudi šolo ter obveljal za najboljšega šoferja. Prav pri opravljanju tega poklica pa ga je usoda v cvetu življenja iztrgala iz našega kolektiva.

Spominjamo se njegovega vedrega obraza in nasmejanega lica, ko je bil vedno pripravljen poprijeti za delo, kjerkoli je bilo potrebno. Spominjali se ga bomo tudi kot neukrotljivega športnika, saj so se lahko v veleslalomu ali kegljanju le malokateri kazali z njim.

Z njegovo smrtjo je nastala med nami globoka vrzel. Težko jo bo nadomestiti, vendar spomin nanj med nami ne bo nikoli zbledel.

Sodelavci

Ostane spomin na človeka, delavca in tovariša

V nedeljo, 4. decembra, smo na zadnjo pot pospremili našega dolgoletnega sodelavca Dušana Može iz Dvora v Suhi Krajini.

Rojen je bil 2. marca 1910 v trgovski družini, zato je imel sposobnosti za trgovino že prirojene. Za trgovskega delavca se je Dušan izučil v očetovi trgovini, ki jo je po njegovi smrti prevzel. Po vojni, 1945. leta, je njegova trgovina prešla v upravljanje tedanje Kmetijske zadruge Žužemberk – Lesni odsek Dvor. Leta 1959 je poslovalnica pripadla trgovskemu podjetju Suha Krajina. Pokojni Može je bil hkrati direktor tega trgovskega podjetja in poslovođa poslovne enote na Dvoru. Z novim letom 1962 se je TP Suha Krajina pripojilo TP Standard Novo mesto, kjer je Dušan Može ostal vse do upokojitve zvest član Mercatorja in od-

pravljajal dela in naloge poslovodje naše poslovalnice na Dvoru.

Oblikovali sta ga velika prizadevnost in marljivost, kar je bistvena poteza tedanje generacije delavcev v trgovini. Sodeloval je tudi v samoupravnih organih našega tozda. Za svoje delo je prejel zlato značko Mercatorja.

Dejaven je bil tudi v krajevni skupnosti, kjer je bil eden od ustanoviteljev prostovoljnega gasilskega društva in njegov dolgoletni član in blagajnik. Tudi to njegovo delo je bilo deležno priznanja in je bil odlikovan.

Med NOV je bila v njegovi hiši javka za delegate kočevskega zbora. Udeležil naj bi se tudi Dušan Može, vendar je moral zaradi pomembnosti zveze ostati doma v trgovini, kjer je vseskozi gmotno podpiral partizansko vojsko.

Po osvoboditvi se je zelo zavzel za hiter razvoj svojega kraja, posebno za elektrifikacijo Suhe Krajine oziroma Dvora in okolice ter se trudil za odpravo še vseh ostalih komunalnih problemov v krajevni skupnosti. Delovna organizacija Petrol mu je podelila posebno priznanje za njegov trud ob izgradnji bencinske črpalke na Dvoru. Njegova navzočnost je povsod obrodila sadove, ki jih tako njegovi sodelavci kot krajski krajevne skupnosti ne moremo prezreti. Bil je sposoben in dober delavec ter dober tovariš. Takega so poznali tudi njegovi znanci, poslovni partnerji in sodelavci izven Suhe Krajine.

Tovariša Dušana ne bo več med nami. Ostal bo pa spomin na človeka, delavca in tovariša, ki je za razvoj našega tozda in naše družbe dal vse od sebe. Za vse smo mu iz srca hvaležni.

Sodelavci

Zbor delavcev delovne skupnosti in letna sindikalna konferenca

Sergej Paternost

Izvoljeno novo vodstvo sindikata

Ob zaključku starega leta smo se delavci Delovne skupnosti skupne službe zbrali na zboru delavcev, kjer smo obravnavali plan dela za naslednje leto, istočasno pa je bila še letna konferenca sindikata ob izteku dvoletnega mandata.

Zbor
V zvezi s planom je informacijo podala vodja planske službe Edita Žiberna, ki je poudarila, da so bili pri sestavi plana dela Delovne skupnosti upoštevani: pogoji poslovanja, trgovine v naslednjem letu; ocena poslovanja za leto 1983,

izdelana na podlagi doseženih rezultatov poslovanja v devetih mesecih tega leta, in ocena zadnjih treh mesecev; smernice predloga

Zadnje zasedanje delavskega sveta delovne organizacije v letu 1983

Sergej Paternost

Ne povsem soglasni

Delavski svet delovne organizacije Mercator-Nanos je imel 12. redno sejo v torek, 27. 12. 1983, na sedežu delovne skupnosti skupnih služb v Postojni.

Na seji so bili sprejeti naslednji sklepi:

1. Pregled izvrševanja sklepov in potrditev zapisnika 11. redne seje
Iz poročila, podanega na seji, sledi, da so vsi sklepi zadnje seje realizirani, razen sklepa v zvezi z izvajanjem sprejetih sanacijskih programov pri posameznih tozdih, ki je v teku realizacije.

Istočasno je delavski svet potrdil zapisnik 11. redne seje.

2. Obravnava predloga za sprejem planskih aktov DO Mercator-Nanos Postojna in SOZD Mercator za leto 1984

Po tej točki so bili soglasno sprejeti naslednji sklepi:

1. Sprejema se letni plan DO Mercator-Nanos Postojna za leto 1984, za katerega so glasovali vsi prisot-

ni delegati.

2. Daje se soglasje k planu dela Delovne skupnosti skupnih služb. Za soglasje so glasovali delegati vseh tozdov, razen delegatov TOZD Opskrba Čabar, ki sta se glasovanja vzdržala.

3. Delavski svet pooblašča predsednika PO, Toneta Černe, da pri vodstvu in samoupravnih organih TOZD Opskrba Čabar doseže sprejem samoupravnega sporazuma o medsebojnih pravicah, obveznostih in odgovornostih ter izvrševanje obveznosti do delovne skupnosti skupnih služb.

V kolikor to ne bo urejeno do konca januarja 1984, naj se zoper TOZD Opskrba Čabar sprožijo samoupravno dogovorjeni in zakoniti ukrepi.

3. Obravnava in sprejem programa usklajevanja samoupravnih aktov

Soglasno je bil sprejet program usklajevanja samoupravnih splošnih aktov na ravni DO, TOZD in DSSS.

Delegati delavskega sveta delovne organizacije Mercator-Nanos na zadnjem zasedanju v letu 1983.

resolucije o politiki družbenega in gospodarskega razvoja SRS v letu 1984 in globalne usmeritve razvoja SOZD Mercator za leto 1984.

Plan delovne skupnosti je sestavljen iz dveh delov, in sicer iz planov del in nalog, ki jih bodo posamezne službe oziroma oddelki opravljali v letu 1984 za posamezne TOZD; planov pridobivanja dohodka oziroma celotnega prihodka za pokrivanje stroškov, obveznosti, osebnih dohodkov in skupne porabe posameznih služb.

Če pogledamo podrobneje, kako smo planirali svoje delo, lahko ugotovimo naslednje:

Materialni stroški kot poraba električne energije, voda, ogrevanje, papir, proizvodne storitve, redno investicijsko vzdrževanje, potni stroški itd., naj bi se v letu 1984 povečali za 25%, tako da bi znašala rast porabljenih sredstev v povprečju približno 20% in bi stroški v Delovni skupnosti v letu 1984 naraščali tako kot v povprečju v vseh tozdih.

Bruto OD naj bi se v masi zvišal za 26,7% ob upoštevanju povečanja števila zaposlenih za 6 delavcev.

Rast izhaja iz povprečnega planiranega zvišanja OD vseh tozdov v sestavu DO Mercator - Nanos.

Število zaposlenih naj bi se v letu 1984 povečalo za 2 delavca, to je za podpredsednika za splošne zadeve in socialno delavko.

Povprečna planirana prispevna stopnja za financiranje delovne skupnosti za leto 1984 znaša 4,99 in je za 4,8% manjša od prispevne stopnje za leto 1983, ko je znašala 5,24.

To je le nekaj kazalcev plana delovne skupnosti, sicer pa je morala vsaka služba posebej planirati svoje delo v obliki ur, ki jih opravlja za posamezni tozd.

Konferenca

V drugem delu smo delavci delovne skupnosti najprej opravili formalnosti z izvolitvijo organov za delo konference sindikata.

Predsednik IO sindikata Janez Novak je najprej obrazložil poslovnik o delu občnega zbora sindikata, ki ga je zbor soglasno sprejel, nato pa podal poročilo o dveh letnem delu IO. Sledila so poročila blagajnika IO sindikata, blagajnika »blagajne vzajemne pomoči« ter poročilo nadzornega odbora.

Na koncu je bila izglasovana razrešnica dosedanjemu IO in ostalim organom ter sprejet sklep o volitvah novih organov.

Vsi organi sindikata so se že konstituirali.

Za predsednika IO sindikata DS SS je bil ponovno izvoljen Janez Novak.

Za njegovo namestnico Marta Požar.

Sekretarka je Sonja Požar. Blagajnik je Darko Blažek.

Nadzorni odbor je izvolil za predsednika Dušana Arka.

**Nanosove
vesti**

Organi sindikata v Delovni skupnosti skupnih služb M-Nanosa

IO sindikata DS SS

Marta Požar
Lucija Abram
Darinka Slabnik
Ružica Dordević
Ljiljana Petrović
Lada Bizjak
Sonja Požar
Darko Blažek
Janez Novak

Nadzorni odbor

Dušan Arko
Elka Milharčič
Dušan Dordević

Blagajna vzajemne pomoči

Ana Leskovec, blagajničarka
Julka Vidmar, pomočnica

Nadzorni odbor BVP

Andrej Požar
Joža Vilhar

V nadzorni odbor BVP delegira enega člana TOZD Grosist.

**Nanosove
vesti**

Predsednik poslovnega odbora Mercator-Nanosa v Postojni, Tone Černe, med nagovorom delavcem tozda Grosist in delovne skupnosti skupnih služb ob zaključku leta 1983. Več na strani 10.

Ob zaključku leta 1983 so si nazdravili delavci tozda Grosist in delovne skupnosti skupnih služb Mercator-Nanosa v Postojni, v svojem obratu družbene prehrane.

Praznovanje ob prehodu v novo leto

Sergej Paternost

To ugodno vpliva

Izvršna odbora sindikata TOZD Grosist Postojna in Delovne skupnosti skupne službe sta na zadnji dan dela v letu 1983 organizirala tovariško srečanje za vse delavce.

Po 12. uri smo se zbrali v prostori družbene prehrane, kjer je že veselo igrala glasba, ki jo je orga-

niziral Peter Marinšek iz tozda Grosist.

Za okrasitev prostorov je poskrbela aranžerska skupina tozda Izbira, medtem ko je za ureditev miz – jedalnice in pijače, poskrbel vodja družbene prehrane Ivan Gornik.

Zbranim je spregovoril predsednik poslovnega odbora Tone Černe, ki je na kratko orisal uspehe in težave, s katerimi se delavci Nanosa srečujejo, in vsem zaželel osebno srečo in zadovoljstvo v novem letu z željo za še večjimi delovnimi uspehi.

Po nagovoru predsednika so najbolj vneti plesalci začeli s plesom. Moramo ugotoviti, da se tega srečanja udeležilo izredno veliko delavcev, kar kaže na to, da so take oblike združevanja delavcev najbolj priljubljene. Čeprav gre v glavnem za zabavo, imajo tako srečanja tudi družbeno vzgojni pomen, saj združujejo ljudi med seboj, sklenejo se nova poznanstva in prijateljstva, izmenjajo se delovne in življenjske izkušnje, kar vse ugodno vpliva na delovno uspešnost.

Tudi kuharica Albina Marinšek je prispevala k dobremu razpoloženju na srečanju.

Družabnemu srečanju se je pridružil tudi sektor za AOP z vodjem Edvinom Budo.

Ob glasbi, plesu in v dobrem razpoloženju je potekalo družabno srečanje delavcev tozda Grosist in delovne skupnosti skupnih služb.

Franček iz Kopra javlja...

EPP – ekonomsko propagandni program

Po mnogih letih mi je televizija razsvetlila bučo, in sicer da sem v svoji mladosti pil Cocto, gledal William Esters pod in nad vodo. Jaz sem pa vedno mislil, da je to voda, kar pijem, in da nad vodo in pod vodo plavajo žabe.

EPP me tudi prepričuje, da bom še in še vitalen, če bom pil zeleni ali črni gruzinski čaj; ena figa – sem ga spil hektoliter, pa na vitalnost še vedno samo mislim.

Ali pa: to so vrata Jelovica – sem zadnjič pribil žebelj na vrata, da mi bo služil za obešalnik, pa je reklo enkrat bum in enkrat tresk, pa so zletela s tečajev in okvirja, tako, da imam sedaj obešalnik na dvorišču.

Reklama »Za mene ima Tomi majoneza najboljši okus« – figo, mojster Ivačić, ali si že poizkusil dobro svinjsko pečenko, mojster Ivačić, pa da vidiš, kaj ima boljši okus?

Ni je čez Podravko, Argo ali Knor juhe. Moj EPP vam svetuje dobro krompirjevo juhco brez kocke, to naj priporoča TV EPP.

»Fructal sokovi so dar narave«. Tudi tega nisem vedel, da narava svoje darove zaračunava – za en sok 80 dinarjev. Toliko sem namreč plačal sok v Bernardinu.

Ima pa EPP tudi svoje zapeljive učinke, kot na primer reklama Paloma. Popelje te v gozd med drevesa, v hladno senčico in tam izveš, da ti zahvaljujoč drevesom, ni potrebno več uporabljati lapuhovo listje in da večina očetov ni polulana od svojih potomcev, ker uporablja Paloma izdelke.

Pred časom so uporabljali pri reklamah AERO »špico« opico, ki se zapleta v selotejp. Spominjala me je na birokrate, ki se zapletajo v akte.

EPP za konfekcijo uporablja manekenke, same sexi bombice. Pa pride zadnjič Bomba, katera

potrebuje številko 58, rekoč, pokažite mi prosim model, katerega nosi na TV tista prekla. Čez nekaj dni pa pride njen mož pa hoče po vsej sili videti model, katerega nosi na TV tisti blond angelček.

Tu so jasni dokazi, kako različno vpliva EPP na ljudi. Sploh se pa čudim, da niso vse ženske gladke, mehke polti in da nimajo dehten valovitih las. EPP ponuja tako vabljive in različne pripomočke, da je to samo še vprašanje sekund. So pa TV EPP tudi zelo gospodarsko koristne. Sem izračunal, da če bi kupil vse novo – izdane knjige, da bi me to stalo, preko reklame, 220.000 dinarjev, pa sem izvedel v reklam, da lahko kupim v predprodaji, bi zaslužil celih 7.000 dinarjev. Priporočam, da bi se EPP posluževala tudi ZIS in taglavna tovarišica Milka na primer s takšno reklamo: »Varčujte z denarjem, zato kupite bencin takoj. Ne odlaj na jutri, kar lahko storiš danes. Ali pa, dragi prijatelji, pričakujte pakete. Teta Milka.«

Slikovno bi takšno reklamo opremili s »špico« drvečega avtomobila. Tudi elektrodistributerji bi se lahko zelo učinkovito vključevali v TV EPP; recimo, za »špico« bi plapolala gusarska zastava, ob spremljavi Mozartove devete nedokončane simfonije bi se oglašal ansambel »Pepel in kri« s pesmijo »Sreča na vrvič«.

Zelo strah vzbujajoča je reklama »Ali ste zavarovani?« Ta reklama me spominja na misticizem. Stanujem v modernem bloku, kjer se vse sliši od sosedov. Nekako sredi seksanja vpraša sosed: »Ali si zavarovan?« Pozneje, ko sem slišal

bolj podrobno, da je pravi mož prišel predčasno domov, sem komaj razumel bistvo te reklame.

Množice bi se morale čimbolj posvetiti EPP-ju, ga vzeti kot neogibno potrebno za naš nadaljnji ustvarjalni življenjski utrip.

Navedel bom nekaj smernic ali pa scenarijev za uspešno EPP, ki bo razumljiva takoj in vsakomur, kar pri današnji ravno ni:

Velike črke do višine 2 metrov, WC v vijoličasti barvi, glasba naj ponazarja tiktakanje budilke, nežen glasek Milanke Bavcon: »Izdelki Paloma mislijo na vas.«

Ali pa: na zaslonu se prikažejo v črno beli tehniki črno beli oblaki in nebo. Glas Jerneja Pikla: »Ali ste že slišali? Se ne? Pojdite na prvo bencinsko črpalko, tam boste izvedeli vse.« To, vidite, tovariši, to so izvirne in ustvarjalne reklame. To niso reklame kot na primer Coca-Cola ali Pepsi-Cola, to takoj občutiš, da smrdi po kapitalističnem izkoriščanju potrošnika.

Za vstop v Novo leto bi priporočal naslednje obvestilo na TV: svetlo plavo nebo, svetlo zelena trava in vijoličaste črke. Ali ne bi bila to krasna barvna kompozicija?

Pa vseeno srečno in zdravo, brez EPP, vam želi Franček

Sergej Paternost

Pravnik svetuje

Kako je sedaj urejena izraba letnega dopusta v naslednjem koledarskem letu?

Po prvotnem besedilu 96. člena Zakona o delovnih razmerjih je delavec moral izrabiti letni dopust za tekoče koledarsko leto do konca koledarskega leta. Če ga je nastopil ob koncu leta, ga je lahko nepretrgoma nadaljeval v naslednjem koledarskem letu.

Z novelo zakona o delovnih razmerjih (Uradni list SRS, št. 27/82) je bilo določeno 96. člena spremenjeno, tako da sedaj delavec lahko izrabi letni dopust za tekoče koledarsko leto praviloma do določijo primeri, ko ima delavec pravico izrabiti del letnega dopusta nad 12 delovnih dni najkasneje do konca februarja naslednjega koledarskega leta.

V naši delovni organizaciji smo v pravilniku o delovnih razmerjih izrabo letnega dopusta ob koncu leta uredili v 86. členu. V glavnem je bilo v pravilniku smiselno povzeto besedilo iz zakona.

Delavec izrabi dopust praviloma v nepretrganem trajanju. Izjemoma pa lahko porabi dopust v dveh delih, od katerih mora en del dopusta trajati najmanj 12 delovnih dni. V primeru, da delavcu zaradi delovnih obveznosti ni bilo omogočeno koriščenje dopusta v tekočem letu v celoti, ga v delu, ki presega 12 delovnih dni, porabi najkasneje do konca februarja naslednjega leta.

Ali ima delavec v primeru smrti v družini pravico do izrednega dopusta?

Izredni dopust ali odsotnost z dela zaradi osebnih okoliščin urejuje 100. člen republiškega zakona o delovnih razmerjih.

Podrobneje pa je ta odsotnost z dela urejena v pravilniku o delovnih razmerjih, in sicer v 90. členu.

Zaradi smrti v družini pripada delavcu izredni plačani dopust, in sicer:

- zaradi smrti zakonca, otroka ali staršev 3 dni
- zaradi smrti staršev, zakonca, brata ali sestre 2 dni
- zaradi smrti v sorodstvu do 3. kolena – če je pogreb na dan ko se dela ali oddaljenem kraju 1 dan

O izostanku z dela v primerih iz prejšnjega odstavka mora delavec obvestiti nadrejenega delavca.

Izjemoma pa lahko direktor odobri daljšo odsotnost od predpisane, vendar največ 7 delovnih dni, če je pogreb v zelo oddaljenem kraju, v primeru smrti zakonca, otroka, staršev, staršev zakonca, brata ali sestre.

Nanosove vesti

Nanosove vesti, priloga časopisa Mercator, glasila delavcev in kmetov SOZD Mercator
Ureja uredniški odbor
Odgovorni urednik priloge
Sergej Paternost (telefon: (067) 21-441)

Popravljamo tiskarskega škrata

1300 vagonov tržnih viškov

V sestavku s tem naslovom smo vam v številki 11/83 glasila na str. 8 predstavili temeljno organizacijo Proizvodnja, trgovina, storitve krškega Agrokombinata. V sestavku nam je ponagajal tiskarski škrat, pa tudi zaradi obsega je bil članek nekoliko skrajšan. Bralcem se opravičujemo – popravljamo tiskarskega škrata in dodajamo tisto, kar o temeljni organizaciji zaradi pomanjkanja prostora nismo povedali.

Tiskarski škrat je zmedel bese-de inženirja Franca Baverja, ki bi morale biti napisane takole:

»Vendar pa so nekoliko izboljšane cene, ki pa so še vedno bolj politične kot ekonomske, le prinese nekaj več upanja, da bomo tudi na področju govedoreje lahko nadaljevali tako, kot smo si zamislili.«

Tudi kooperant Ciril Škedelj se za kmetovanje ni odločil na podlagi »vztrajnega gospodarjenja«, temveč vztrajnega prigrvarjanja.

Zaradi dolžine sestavka je zmanjkalo prostora in zato je v celoti izpadla predstavitev ponudbe temeljne organizacije na zagrebških tržnicah. Sestavek je bil mišljen kot intermezzo, ki naj bi pojasnil besede vodje odkupa in prodaje Slavka Božića.

Za intermezzo – pa buš videl beli Zagreb grad

Prelep jesenski dan. Zagrebške tržnice: Dolac, Utrine, Savski gaj. Prva: centralna tržnica, klasična, kot povsod v večjih mestih. Druga: urejena, sredi nove soseske, čista in čista. Tretja: na robu mesta, malo večji plato s stojnicami.

Mercator-Agrokombinat Krško na Doicu že na zunaj izstopa s svojimi stojnicami. Lične, funkcionalne, izdelane po lastni zamisli. Na njih pa v zabojih ali pa v piramidah zložena sočna, vabljivo rdeča, rumena, oranžno rdeča jabolka. Tudi brez prodajalčeve pomoči vabijo. Ta dan smo videli samo jabolka, hit sezonske prodaje. Sicer pa na teh stojnicah prodajalci prodajajo vse, kar pridelajo kooperanti. Agrokombinatove stojnice si za svojo ličnost zaslužijo vse priznanje.

Na Utrinah je malo drugače. Or-

ganiziran prodajni prostor je tipiziran že po samem projektu tržnice. Vendar, izbira blaga – o, ho, ho! Vsaka gospodinja bi si tudi na ne-tržni dan obliznila prste. V Savskem gaju pa se izza gore jabolka, zelja, krompirja, zelenjave in drugih vrst blaga prijazne prodajalke skoraj ne vidi. V celoti ta način prodaje v Zagrebu vržene lepe denarje. Prodajalci so za te denarje tudi motivirani. Plačani so od ustvarjene razlike v ceni in vezani izključno na prodajo blaga, ki ga pridelajo krški kooperanti. Dopolnilno blago prodajajo le s soglasjem prodajne službe toka, ali pa le če jih, zdaj ne več slučajno, zadene vezana trgovina predvsem z južnim sadjem. Nihče od prodajalcev se ni potožil nad delovnimi pogoji, nihče ne gre rad v bolniško ali pa zapusti svoje stojnice, dokler nima mirne vesti, da je za tisti dan prodal dovolj. Osebni dohodek in prodaja sta pri njih tako odvisna, kot najbrž nikjer drugje v našem trgovskem delu sozda.

»Nekaj težav pri poslovanju na zagrebških tržnicah imamo. Z rednim tedenskim obiskovanjem vseh prodajnih mest spremljamo naročila in prodajo. Veliko nam bi koristila neposredna telefonska zveza, vsaj s skladiščem na Dolcu,« pravi Slavko Božić. Ivica Mažar, vodja tega skladišča, do nedavna sem lastnik kioska z zelenjavo in sadjem, pa doda: »Skladišni prostor ni ravno idealen, zato pa je toliko bolj idealna lokacija tik nad tržnico, tako lahko prodajalci brez večjega napora takoj dopolnijo zaloge. V Zagrebu krške proizvodnje ni težko prodati.

Vsi prodajalci so motivirani za čimvečjo prodajo. Sprehod med stojnicami je to dokazal. Čeprav se kvalitetno blago samo ponuja in hvali, znajo prodajalci tudi prodati. »Tale,« mi pravi Slavko Božić in pokaže na izrazito črnolasega mladeniča, »ima komaj osnovno šolo. Za prodajo na stojnici pa prav gotovo univerzitetno diplomu.« In res gre mladenič od rok, da je kaj. Bleščeča jabolka vidno izginjajo v velikih gospodinjskih cekarjih.

Ali ne bi, poleg ličnih stojnic, kazalo tudi motiviranje teh delavcev vzeti vsaj za testni vzorec?

Gostinci a la carte

Vesna Bleiweis

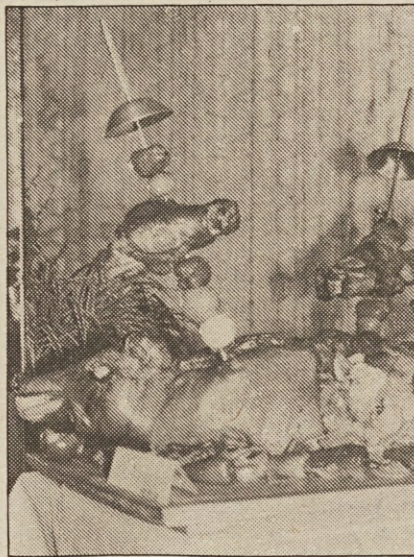
Tudi srebrna medalja ima dve strani

Zbor gostincev v Radencih je ekipi hotela Ilirija prinesel srebrno medaljo za kulinariko. Kako najrazličnejše medalje spraviti v vsakdanjo ponudbo, pa je njihova druga plat. Se to začne s profesionalnim odnosom in nasmeškom gostu ali pa s tistim, kar v planskih aktih suhoparno opredelimo »izboljšali bomo kvaliteto storitev«.

Na obe vprašanji smo želeli odgovor. Pogovarjali smo se z direktorjem M-HG, TOZD Ilirija, Brankom Polajnarjem, in mojstrom kuharice, vodjem hotelske kuhinje Nedeljkom Perićem.

»V planskih aktih gostinskih organizacij res največkrat zasledimo besedovanja o specializirani ponudbi in izboljšanju kvalitete storitev. Za gostince to pomeni iskanje notranjih rezerv, saj gostinstvo kot delovno intenzivna dejavnost, druge izbire praktično nima. Specializirana ponudba pomeni, da smo gostu vedno pripravljeni in sposobni ponuditi izbor določene vrste in kvalitete hrane. Čeprav si v Iliriji prizadevamo, da bi v naših enotah uvedli prav to, nam gre le prepočasi od rok. Če odštejem pizzerijo Parma, ki je resnično povsem specializirana v svoji ponudbi, se tovrstna ponudba v ostalih poslovnih enotah vse prepočasi uveljavlja. Delno smo zadeve pospešili in popravili z dnevnimi kartami. Z uvajanjem te novosti, želimo gostu ponuditi nekaj za gostinski obrat tipičnih jedi. Želimo in prizadevamo pa si, da bi Majolka zaslovela po obari, žgancih in štrukljih, Gustl po dobrih domačih hladnih prigrizkih, Jelen po divjačini, Keršič po »gablecih«, Kolodvorska restavracija v Medvodah po pečenju in Tikveš po hrani, pripravljeni na žaru. Ljubljancani pa so že imeli priložnost spoznati kvaliteto hotelske kuhinje, predvsem v tistih dneh, ko jim nudimo specialitete drugih dežel.«

O kvaliteti hotelske kuhinje se v Iliriji da prepričati, vendar njen vodja, Nedeljko Perić, pravi: »S priznanji, ki jih dobivamo za predstavitev kulinarike, je nekoliko drugače kot s priznanji, ki si jih želimo za naše vsakdanje delo. Za predstavitev, kot na primer na Zboru gostincev, je največ pozornosti namenjene estetskemu vide-

Vas vabi? Ponudijo vam v restavraciji Kolodvor v Medvodah. Foto Vesna Bleiweis

zu hrane. Dejal bi, da prav vizuelni učinki pripomorejo k odločitvam uradnih žirij. V praksi pa se estetskemu in vabljivemu videzu tistega, kar z dnevno ponudbo nudimo gostu, premalo ukvarjamo. Ta ponudba se mora začeti že s stikom gost – natakar. Natakar mora natančno vedeti, kaj se skriva za »kzličkom po bodovsko, perutninsko rulado ali hruško Amalijo«. Če tega ne ve, je prvi kratek stik že tu. Pa tudi ni vseeno na kakšen način skrivnosti kuhinje razloži gostu. Biti mora suveren v poznavanju in priporočanju izbora, poznati mora skladnost jedi in pijače istočasno pa biti silno tenkočuten do želja gosta. Skratka, obvladati mora položaj v jedilnici, tako kot ga mora kuhar v kuhinji. Posvet med strežnim in kuharskim osebjem o vsakem naročilu je več kot zaželen. Včasih sta to opravila šef strežbe in šef kuhinje. Prvi je gosta sprejel, se z njim posvetoval o njegovih željah in pomagal pri izbiri. Drugi pa je tem željam ustregel. Rekli boste, da se mi toži po starih

časih. Včasih res, zlasti takrat ko vem, da v kuhinji res lahko pripravimo kvaliteto, pa zaradi kratkega stika med strežbo in gostom ostanemo na povprečju. Poglejte: prizadevanja za specializirano ponudbo – komaj smo dobro začeli, pa že odstopamo in spet ponujamo običajni itd. Če v specializaciji ne bomo vztrajali in ostali uporni, bomo se naprej imeli medle oštarije, ki sicer lahko pripravijo a la carte, zasloveli pa po dobrih štrukljih, tako kot smo po dobrih pizazah, ne bomo. Zato pa moramo usposobiti ekipe, saj je delo na relaciji kuhinja – strežba teamsko delo in šele takrat bomo dosegli tisti kvaliteten nivo, ki ga želimo in, ki bo tudi v času zategovanja pasu pritegnil gosta ne samo za šank, temveč tudi v jedilnico.

Pa smo pri problemu kadrov. Dejstvo je, da mnogo gostincev, pa ne toliko zaradi neznanja kot zaradi pogojev dela in osebnih dohodkov ni motivirano za delo. Ni prav, da je morebitna napitniha motivacija za boljše delo. Osnova za kvaliteten delo mora biti stimulativen sistem nagrajevanja tega dela. Vidite, da ima tudi ta srebrna medalja dve plati. Tako kot njeno srebro sicer blesti v vitrini, tako je njena druga plat izgubljena v povprečju vsakdanjika. Zablesteti pa bo morala tudi ta.«

Branko Polajnar je pripovedoval o načrtih za obnovo hotela Ilirije. »V dvajsetih letih se ni prav nič spremenilo. Hotel je obnove nujno potreben, ni pa potrebno širiti prenočitvenih kapacitet. 70% zasedenost prenočišč v Iliriji je precej nad povprečjem zasedenosti ostalih ljubljanskih hotelov. Ostale poslovne enote, ki smo jih urejali v preteklem obdobju, smo pravzaprav urejali prav zato, da izpolnjujejo sanitarno tehnične zahteve za obratovanje. Zdaj je na vrsti premik v kvaliteti. Trdno smo odločeni, da zadevo izpeljemo.«

Če suhoparnim in splošnim opredelitvam iz planskih aktov dodamo tisto, kar skriva druga plat srebra, se pravzaprav šele zavemo, kaj ta planska usmeritev pomeni. Trdo, trmasto vztrajanje, da se dvigne iz povprečja k bleščeči, tudi vsakdanji ponudbi. Srečno gostinci!

Drugi o nas

Drugi o nas

Maloprodaja

Delo, 9. 12. 1983

Tudi za novoletno darilo so potrebne debele denarnice, piše Marina Učakar, ki je obiskala več trgovin in povprašala po že pripravljenih darilnih paketih. V Mercatorjevih prodajalnah, kjer prodajajo noveletne pakete (po 350,91 din), ki jih je napolnil in opremil Pionir iz Subotice, pravijo, da gre to le slabo v prodajo. Povpraševalo je veliko skromnejše, kot je bilo lani. Take izkušnje imajo tudi Mercatorjevem diskontu na Slovenčevi ulici v Ljubljani, kjer niso taročili še nobenih darilnih paketov.

Delo, 8. 12. 1983

Zaradi kršitve zakona o zdravstveni neoporečnosti živil so na dodelku za gospodarsko sodstvo ljubljanskega temeljnega sodišča bsodili delovno organizacijo Mercator-Rožnik, tozdz Dolomiti, a 140.000 dinarjev kazni. Kot odgovorno osebo pa so hkrati obsodili poslovodjo mesnice na Jera-

novi 24 v Ljubljani na 6.000 dinarjev kazni.

V mesnici je namreč 16. julija lani veterinarski inšpektor odvzel vzorce mesa za čevapčiče in jih poslal v analizo in superanalizo na Inštitut za higieno živil. Preiskava vzorcev je pokazala, da je bila masa higiensko oporečna. Vseh 5,8 kilograma vnaprej pripravljene mase za čevapčiče je bilo shranjenih v hladilni vitrini na temperaturi +14 stopinj Celzija.

Poslovodja mesnice je povedal na sojenju, da so meso, iz katerega so v mesnici sami naredili maso za čevapčiče, dobili iz Mercatorjeve Tovarne mesnih izdelkov. Meso so dobili zamrznjeno iz starih zalog, ko pa se je odtaajalo, ga je moral precej odrezati, ker je bilo za prst do dva globoko popolnoma bele barve. Povedal je tudi, da se je to že večkrat zgodilo in opozorila niso nič zalegla. Prodati pa je moral meso, kakršnega je dobil, saj gre vse kalo na njihove stroške.

Delo, 23. 11. 1983

Ko so obsodili v Ljubljani M. D., ki je v eni od Mercatorjevih trgovin v dobrih sedmih dneh ukradel

14 zabojev steklenic, delavci oškodovanih trgovin v večini primerov niso na sodišču vedeli povedati, koliko embalaže je izginilo.

Kmetijstvo

Delo, 17. 11. 1983

Sevniški kmetijski kombinat je eden večjih slovenskih pridelovalcev hmelja, z 80 hektari pa tudi največji v Posavju. In ker širitev ni mogoča, bodo v naslednjih letih prikrajšani za pomemben vir dohodka. Zaradi toče je bilo letos tudi 700 ton manj jabolka. Pomembno pridobitev pa predstavlja zgrajeno večnamensko skladišče na Blanci, ki bo služilo za shranjevanje sadja, jagodičevja ter gozdnih sadežev, ter njihovo pripravo za trg. Postavili so ga v sodelovanju s sozdom Mercator, zmogljivosti skladišča pa so 900 ton. Objekt je stal 80 milijonov dinarjev, vendar bo zaradi težav pri uvozu opreme nared šele spomladi.

Zunanja trgovina

Delo, 17. 11. 1983

Odtehtani in dragi vitamini: zaradi pomanjkanja deviz imajo limone že dobri dve leti prednost pri uvozu južnega sadja. Za normalno preskrbo bi potre-

bovali 7500 ton limon, do novembra pa sta jih Mercator-Slovenija sadje in Emona uvozila 4700 ton. V Slovenija sadju so doslej uvozili okrog 4000 ton limon, te dni pa se dogovarjajo še o uvozu novih količin. Slovenija Sadje je letos zagotovilo slovenskemu trgu poleg limon še 6500 ton pomaranč in 1000 ton grenivk, upajo pa, da se bodo uspeli dogovoriti še za uvoz pomaranč, ki naj bi prišle na trg pred Novim letom. Zaradi pomanjkanja deviz ni izgledov, da bi uvozili tudi banane.

Mesečni informator, Ugotovitve inšpekcijskih služb, 11/83

Ugotovitve in ukrepi v gostinskem nastanitvenih turističnih objektih.

Sanitarna, tržna in veterinarska inšpekcija so opravile preglede gostinske nastanitvenih turističnih objektov. Njihove ugotovitve v zvezi z Mercatorjevimi gostinskimi obrati:

V tem času so bili adaptirani večji gostinski obrati:

- motel Tikveš Draga – kuhinja
- restavracija Delavski dom, Prešernova 30, Ljubljana,
- gostilna Majolka, Vodnikova 35, Ljubljana
- kavarna Evropa, Gosposvet-ska 2, Ljubljana, celotna adaptacija.

Ugotovitve v hotelu Ilirija

Mercator Hoteli gostinstvo, TOZD Hotel »Ilirija«, Ljubljana je

hotel B kategorije s 234 in 16 pomožnimi ležišči. Pri opremljenosti sob so bile ugotovljene naslednje pomanjkljivosti oziroma nepravilnosti: v dvanajstih dvoposteljnih sobah je nameščeno še tretje ležišče, tako da hotel oddaja 12/3 sob. V 3 malih apartmajih je dnevna soba, preurejena v sobo tako, da je kavč, ki je bil predviden kot del sedežne garniture, pripravljen kot postelja. V štirih dvoposteljnih sobah manjkajo po ena nočna lučka in nočna omarica ali polica pri ležišču, v eni sobi manjkata dve nočni omarici, v eni sobi pa ena nočna omarica. V dveh skupnih kopalnicah oprema ni popolna. V vseh sobah so nameščeni izvlečki iz hišnih redov, navedene cene so v USA \$. Izdana bo ureditvena odločba in podan predlog sodniku za prekrške.

Obnoviti je potrebno centralno kuhinjo, v kletnih skladiščnih prostorih pa zagotoviti dovolj hladilnic za živila živalskega izvora in ločeno shranjevanje živil glede na vrsto in poreklo živil živalskega izvora. Kuhinja in skladišče s hladilnicami so v slabem higienem in sanitarno-tehničnem stanju in se vzdržujejo s težavo.

Z namenom, da se odpravijo pomanjkljivosti, je TOZD hotelu Ilirija že izdano več ureditvenih odločb.

Živahno v M-Sadju zelenjavi

Mirko Vaupotič

Mladi in njihove težave

V delovni organizaciji Mercator-Sadje zelenjava so na pobudo osnovne organizacije ZSMS razpravljali o problemih mladih tako pri delu kot v prostem času, niso pa pozabili tudi nekaterih življenjskih vprašanj. Sklicatelj problemske konference je bila osnovna organizacija zveze komunistov. Udeležili so se člani sekretariata OO ZK, izvršilnega odbora sindikata, vodstva delovne organizacije in predsedstva mladinske organizacije.

Kar nenavadno je, da se v taki sestavi, kakršna je bila udeležba na problemski konferenci o pro-

blematiki mladih, sestanejo družbenopolitične organizacije in vodstvo delovne organizacije. Ideja o tovrstnem srečanju ni nova. Osnova je bila pobuda OO ZK pred dvema letoma, ko je ob obravnavi delovanja mladinske organizacije sklenila mladim pri takrat slabem delovanju pomagati. Rezultat tega je uspešno delo OO ZSMS v preteklem letu. Tudi iniciativa za sklic konference je plod uspešnega dela. Udeleženci so z vabilom prejeli gradivo s kratkim orisom problemov mladih. Mlajših od 27 let je v delovni organizaciji 122 ali 32%. Gradivo kot ključne probleme navaja stanovanjsko vprašanje, vprašanje medsebojnih odnosov, ob pregledu izobrazbene strukture že samo po sebi ponuja nekatere sklepe v zvezi z nadaljnjim izobraževanjem in usposabljanjem, opredeljuje posebej varstvo mladine ter položaj in delovanje mladinske organizacije.

Razprava na konferenci je bila najživahnejša o vprašanju medsebojnih odnosov. Pa ne zato, ker bi bili odnosi slabi; mamsiko od razpravljalcev bi z veseljem dodal še svoj pogled na to in prispeval k še boljšim odnosom, ki so eden temeljnih prvin uspešnosti delovne organizacije. Imenovana je bila tudi komisija za sklepe, ki mora iz razprav na konferenci izluščiti predlagane pozitivne sklepe in jih strniti v zaključni dokument ter predložiti vsem prisotnim organizacijam in vodstvu delovne organizacije. Naj v tem zapisu navedemo vsaj nekatere:

1. Mladi delavci v delovni organizaciji kot člani kolektiva ne morejo imeti posebnega položaja, razen v primerih, ko govorimo o z zakonom opredeljenih vprašanjih – recimo o mladoletnih delavcih in podobnem;

2. Medsebojni odnosi morajo temeljiti na medsebojnem spoštovanju, razumevanju in dogovarjanju, enotnem reševanju skupnih problemov, spoštovaje pri tem odgovornost in povezave v oddelku in delovni organizaciji;

3. Delavci z odgovornejšimi nalogami (poslovodje in višji) mora-

Zavedati se moramo, da gospodarske razmere, vsakodnevno večanje cene stanovanja in padec osebnega standarda v teh ozirih najbolj prizadenejo ravno mladega človeka, ki je šele na začetku življenjske poti, brez večjih sredstev in se pogostokrat sooči s tem vprašanjem v trenutku, ko je na to najmanj pripravljen.

Temu vprašanju v družbi ne posvečamo dovolj pozornosti. Tudi mladinska organizacija Slovenije ni storila dovolj, da bi se ta vprašanja zadovoljivo reševala. V prihodnje mora biti to vprašanje ena temeljnih nalog ZSMS.

lezni in zdravljenju – kar počenja zdravniki, kirurgi; resnično čudežnem premetavanju denarnih zadev in števil v zvezi z njimi – kar počno računovodje, knjigovodje; različnim kompliciranim spletom informacij, iz katerih je sestavljeno življenje odvjetnikov itd. ...

Vse to je navadnemu smrtniku nerazumljivo in nedostopno. Pomembnosti poklicev torej ne gre podcenjevati, kakor tudi ne zelo resne stopnje celovitosti in težavnosti skupin podatkov, s katerimi poklici operirajo – v našo korist! Zavedati se moramo tudi dejstva, da so poklici le končni del **specializacije dela**, ki se je začela že v tistem trenutku, ko so moška plemena prevzela nase lov, ženske in otroci pa zbiranje sadežev.

Ne glede na celovitost profesij, če jih povsem razčlenimo, vidimo, da so sestavljene iz dokaj enostavnih informacij in je res čudež v nujnem poznavanju pravil obdelave in uporabe teh informacij.

Kot prvi primer bomo analizirali zdravniški poklic. Pri tem posebej poudarjam, da ni moj namen podcenjevati katere koli profesije – želim jih le analizirati.

Vsa tista skrivnostna vprašanja, ki jih zdravnik postavlja bolniku, so ne glede na njihovo impresivnost že vnaprej precizno pripravljena drugje. Vprašanja so tukaj le zaradi zbiranja informacij, ki bodo pokazale, katera od velikih števil bolezni je najverjetnejša. Če je na primer sum na rano na želodcu, posledice sledijo avtomatično: snemanje želodca, posebna dijeta, zdravlila. Torej je postavljanje diagnoze le stvar pravilnega postopka obdelave in uporabe informacij! To je tudi razlog, da so danes izdelani zelo uspešni

jo biti nosilci vseh pozitivnih sprememb v delovni organizaciji, s svojim osebnim zgledom naj spodbujajo vse delavce k boljšemu delu in uspehu;

4. Na področju organizacije dela v delovni organizaciji ni vse tako, kot bi moralo biti, kar se odraža tudi v medsebojnih odnosih. Stremeti je treba k boljši organizaciji dela in izboljšanju delovnih pogojev, saj bo to neposredno vplivalo na odnose;

5. Mladi delavci – ne glede na to, ali so člani ZSMS ali ne, morajo imeti pozitiven odnos do dela in medsebojnih odnosov. Nosilec tega mora biti ZSMS. Mlade je potrebno vzgajati v duhu samoupravnega socializma, saj bodo le tako lahko pozitivno prispevali k razvoju tako naše delovne organizacije kot družbe v celoti;

6. Krepiti je potrebno medsebojne odnose kot temelje boljšega dela in razumevanja. ZSMS, sindikat in ZK morajo napeti vse sile za izboljšanje medsebojnih odnosov. Vsak član teh organizacij mora prispevati k boljšim odnosom in boljšemu delu.

Toliko o medsebojnih odnosih. O stanovanjskem vprašanju je domnjeno, da mora biti ZSMS nosilec seznanjanja mladih z načini in pogoji urejevanja stanovanjskih vprašanj, s pogoji in načini varčevanja. ZSMS mora zasledovati dogajanja na področju stanovanjske politike in novosti posredovati mladim.

Tudi izobrazbena struktura v delovni organizaciji ni najugodnejša. Kar 51% mladih ima samo osnovnošolsko izobrazbo, ali pa še te ne. Resda je velik delež mladih delavcev v skladišču, kjer izobrazba pri zaposlitvi ni odločilen pogoj, vendar, če upoštevamo, da gre za mlade ljudi, so naloge ZSMS in kadrovske službe znane. Mladinska organizacija mora biti motivator, kadrovska služba pa izvajalec izobraževanja in usposabljanja.

Osnovna organizacija ZSMS je ob pripravi na konferenco zavzela tudi nekatera stališča do svojega delovanja v prihodnje:

– povezovali mora mlade v fronto mladih pri realizaciji ciljev in programa delovne organizacije,

– biti mora nosilec aktivnosti

Program dela osnovne organizacije ZSMS za leto 1984 predvideva poleg splošnih aktivnosti, ki tečejo skozi vse leto, kot spremljanje dela članov ZSMS, njihovo usmerjanje in svetovanje za boljše delo, sprejem novih članov, sklic sestankov predsedstva OO ZSMS po potrebi in podobno, še naslednje večje akcije:

– udeležbo na zimskih športnih igrah sozda Mercator v Čabru
– ogled 14. olimpijskih iger v Sarajevu
– proslavo Dneva žena
– izvedba »hišnega« prvenstva v kegljanju
– izlet, katerega maršruta še ni določena
– nekaj delovnih akcij – izvedenih po potrebi
– množična udeležba na Pohodu po poteh partizanske Ljubljane
– sodelovanje v okviru ZSMS občine Ljubljana
Center ob Dnevu mladosti
– udeležbo na letni mercatorjadi v Postojni
– pripravo ter izvedbo letne programske volilne konference OOSMS.

na področju kulture, športa in izobrazbe,

– mora biti iniciator prostovoljnih delovnih akcij,

– mora delovati kot šola dejavnosti mladih in njihov usmerjevalec za vključitev v zvezo komunistov,

– skrbeti mora za vsa vprašanja, ki so aktualna za mlade in z njihovo problematiko seznanjati vse pristojne organe v delovni organizaciji in družbenopolitične organizacije.

Med takimi imenovanimi splošnimi ugotovitvami naj omenimo še misel izrečeno na konferenci, da so tovrstna srečanja dobrodošla, naj se organizirajo pod nazivom »delovna srečanja« tudi v prihodnje.

Zanimivo računalništvo

Slobodan Milinković

Odmiriranje poklicev

Ocenjujem, da je potrebno na začetku tretjega dela zanimivega računalništva bralce opozoriti na dejstvo, da podatki, ki jih navajamo v teh prispevkih, slonijo na analizah znamenitega ameriškega računalniškega strokovnjaka dr. Kristopherja Evansa. Te analize pa so slonele na podatkih, ki so bili dostopni le njegovi avtoriteti: npr. v laboratorijih NASA in drugih ustanovah, za katere mi niti nismo slišali.

Doktor Evans je pred kratkim umrl. Računalniški svet je ostal brez enega velikih, ki jim ponavadi pravimo, da so prišli iz prihodnosti. Prav je, da tudi mi na ta skromen način – z nekaj besedami na temo razvoja človeštva na osnovi »mogočnega pritlikavčka« kot ponavadi imenujemo mikroprocesor – poskusimo prikazati le del tistega, kar so dr. Evans in njegovi somišljeniki na podlagi znanstveno preverjenih dognanj in dejstev uresničili oziroma predvidevali, da se bo uresničilo na področju osvoboditve dela ter povečanja delovne produktivnosti do nesluhtenih razmer.

Za začetek nekaj števil

V desetletju 1975–1985 je japonska vlada vložila 70 milijard dolarjev v razvoj mikroprocesorske tehnologije. Polovico od te gromozanske vsote denarja (po sedanjem kursu je to približno 840 tisoč milijard din) je vlada namenila

izobraževanju kadrov na tem področju. Podatek je posredoval podpredsednik ene od najmočnejših japonskih računalniških kompanij na kongresu vodilnih svetovnih strokovnjakov s področja informacijske dejavnosti v Londonu.

Zakaj? Kako to, da so Japonci, znani po svoji preudarnosti in celo skopuštvi, kar iznenada začeli razmetavati z denarjem?

V prejšnjem prispevku smo se seznanili le z delčkom tistega, kar je vzrok za taka in podobna »razmetavanja« z denarjem, ki smo jim priče zlasti v zadnjih časih npr. naša Iskra.

V nadaljevanju želim prikazati del ostalih razlogov. Eden zanesljivo najresnejših je erozivna moč mikroprocesorjev v smeri odmiranja poklicev. Ranljivost poklicev je namreč v tem, da delujejo kot izključni zakladi specifičnih znanj. Trdim to, ne glede na to, o čem teče beseda: o simptomih bo-

programi za računalniško ugotavljanje **zgodovine bolezni**, za priporočanje nadaljnjih posegov ter celo zelo uspešno postavljanje diagnoze bolezni. Raziskave v velikem številu bolnišnic v ZDA so pokazale, da so bolniki povedali za polovico (50%) več podatkov o sebi in svoji bolezni »doktorju računalniku« kot »doktorju človeku«! Zlasti če gre za neko od »občutljivejših« bolezni, kot so na primer alkoholizem, osebne psihične ali fizične motnje itd. Raziskave so ugotovile, da v teh primerih bolniki zelo radi »kramljajo« z računalniki o svojih celo zelo intimnih problemih, kar z navadnim zdravnikom zaradi sramu in drugih podobnih razlogov ne počnejo.

Vse večje je število zdravnikov in znanstvenikov, ki so na podlagi trdnih znanstvenih dokazov prepričani, da bodo do konca tega desetletja vrata več področij medicinske na stečaj odprta za uporabo računalnikov.

V tolažbo tistim, ki jih ni malo in ki se bojijo, da bo »računalniškemu doktorju« dovoljeno odločanje v slogu: »Odrežimo tisto nogo,« naj povem, da so vsi medicinski ali katerikoli drugi računalniki (beri: roboti) zgrajeni na obveznem spoštovanju treh osnovnih zakonov robotike:

1. robot ne sme poškodovati ali dovoliti poškodbe človeškega bitja

2. robot je dolžan spoštovati vse naloge človeških bitij, razen tistih, ki so v nasprotju z zakonom št. 1

3. robot štiti sebe in svoj obstoj v vsakem trenutku, razen če je to v nasprotju z zakonom št. 1 in št. 2.

Na ta način dosežemo troje:

– zaščito človeka pred škodo, ki mu jo lahko povzroči robot,

» zaščito človeka pred škodo, ki mu jo lahko povzroči drugi človek s pomočjo robota,

– zaščito robota samega

To se na sedanji stopnji razvoja programskega samokrmiljenih strojev (računalnikov oz. robotov) uresničuje s tem, da je **odločanje** ključno v domeni človeka, in sicer iz zelo razumljivega razlog: psihološki motorične lastnosti človeka še vedno niso in še dolgo ne bo mogoče »prenesti« na računalnik, oziroma teh lastnosti v sedanji fazi razvoja človeške umske dejavnosti ni mogoče programirati!

In ko smo že pri robotih, ne omenim še to, da je predstava njih marsikomu nejasna ali vsaj meglena. O njih bo tekla beseda naslednjem prispevku. Za zdaj ne omenimo le to, da obstajajo tri osnovne vrste strojev:

1. **enostavni stroji** – ti so v bistvu mehanične mišice, ki ne potrebujejo npr. napajanja, npr. čene operacije, a z njim upravlja človek (buldožerji, avtomobilidri.).

2. **programirani stroji** – so ti, ki jih programiramo za določene opravila. Programiranje (skupno navodil za delo) opravi človek oziroma oseba, ki upravlja s strojem.

3. **roboti** – ki se od prej omenjenih dveh vrst strojev bistveno razlikujejo. Ti stroji tudi opravljajo različne vrste opravil, vendar izbiranje opravil ni odvisno samo od stroja, vstavljenih programov, ampak tudi od **informacij iz okolja**, ki so bistvene za pravilno izvajanje programiranih opravil in katere robot reagira **samodejno**, čeesar ni v prvih dveh primerih.

Podrobneje o tem pa v naslednjem prispevku.

Novosti iz M-Ete

Kaže, da je naša živilska industrija v zadnjem času mislila na kopico novih proizvodov. Tako je kamniška Eta pred kratkim presenetila kar s tremi zelenjavnimi oziroma delikatesnimi namazi, pred dnevi pa še s kompletom mešane zelenjave za francosko solato. Nekaj podobnih načrtov še skrivajo za v prihodnje.

Seveda je prav, da nove izdelke predstavimo tudi širokemu krogu naših bralcev. V pogovoru s predstavniki M-Ete je nastal tale zapis.

Kako lepo je slišati v trgovini, ko stranka od prodajalke zahteva, »ven-

dar«, doda, »naj bodo od Ete.« Zato ker ve, da so dobre, ker trdi tudi, da so pri njih vsi navajeni na dober in domač okus Etinih vložnih vrtnin.

No, takšnim in drugim kupcem pa je z novostmi – to so delikatesni namazi – Eta prav gotovo zelo

ustregla. V 370 ml kozarčkih že lahko kupujemo delikatesni namaz s papriko, hrenom in gorčico. Vsi po vrsti so dobri in težko se je opredeliti za najboljšega. To je stvar okusa posameznika. Važno pa je to, da so namazi sestavljeni iz kvalitetnih vrtnin in dodatkov. Sestava je različna, vsebujejo pa papriko, zelen paradižnik, kumariče, hren, gorčico, olje in sol. Važno je tudi to, da ti namazi ne vsebujejo konzervansov.

Druga Etina novost je komplet mešane zelenjave za pripravo francoske solate. Zavojček sestavlja 370 ml kozarčki: to so na kocke narezane kumariče in korenček, pa grah in gorčica. Takšna mešana zelenjava je namenjena predvsem za hitro pripravo

francoske solate. Pri tem dodamo le še kuhan, na kocke narezan krompir in majonezo. Seveda pa lahko to zelenjavo uporabimo tudi kot prilogo k pečenkam, zrezkom in jedem na žaru. Spretna in domiselna kuharica bo te vložene vrtnine lahko uporabila pri kuhi še kje drugje.

Tretjo novost, ki jo pripravlja Eta, bomo tudi že kmalu lahko kupili v trgovinah. Kot so mi zatrdili, bo na prodajnih policah že verjetno pred izidom te številke časopisa. To bo večji, 720 ml kozarec, v katerem bodo kar tri sestavine, potrebne za pripravo francoske solate. Tretjina vsebine bo kuhan, na kocke narezan krompir, pa seveda korenček in še grah. V drugem kozarcu (s tem bo pakiran v

folijo kot dvojček) pa bodo na kocke narezane kumariče. Tako bo marsikateri gospodinji prihranjen zamudno delo pri pripravi francoske solate, saj bo k vsemu temu, kar pripravlja naša Eta, dodala le še majonezo, gorčico in po okusu druge začimbe.

Nedvomno so v času, v katerem živimo, takšni izdelki zelo dobrodošli. Prihranimo veliko časa in predvsem takrat, ko se nam mudi, lahko s pomočjo Etinih izdelkov pripravimo okusne in izdatne obroke.

Hvala naši Eti za pomoč! Dneva nam žal ne more podaljšati na 25 ur, s ponujenimi izdelki pa lahko močno skrajša čas priprave posameznih obrokov.

Mile Bitenc

Novosti M-Ete Kamnik so bile na razstavi v Potrošniškem informativnem centru v Ljubljani nadvse ugodno sprejete. Foto: Mile Bitenc

Novost iz M-Embe – Sladki greh

Takšni smo: skoraj vsako novo stvar radi sprejmemo. In če je ta novost nekaj posebnega, smo še toliko bolj navdušeni nad njo. Sladki greh je že nekaj dni »po rojstvu« dobil širok krog ljubiteljev. Torej je Emba z njim »zadela v črno«.

V decembru se je Sladki greh prvič pojavil na prodajnih policah: sprva z okusom kakava in v stekleničkah po 1,5 kg in v stekleničkah po 0,3 kg. Že v kratkem pa se mu je pridružil drugi z okusom ribez.

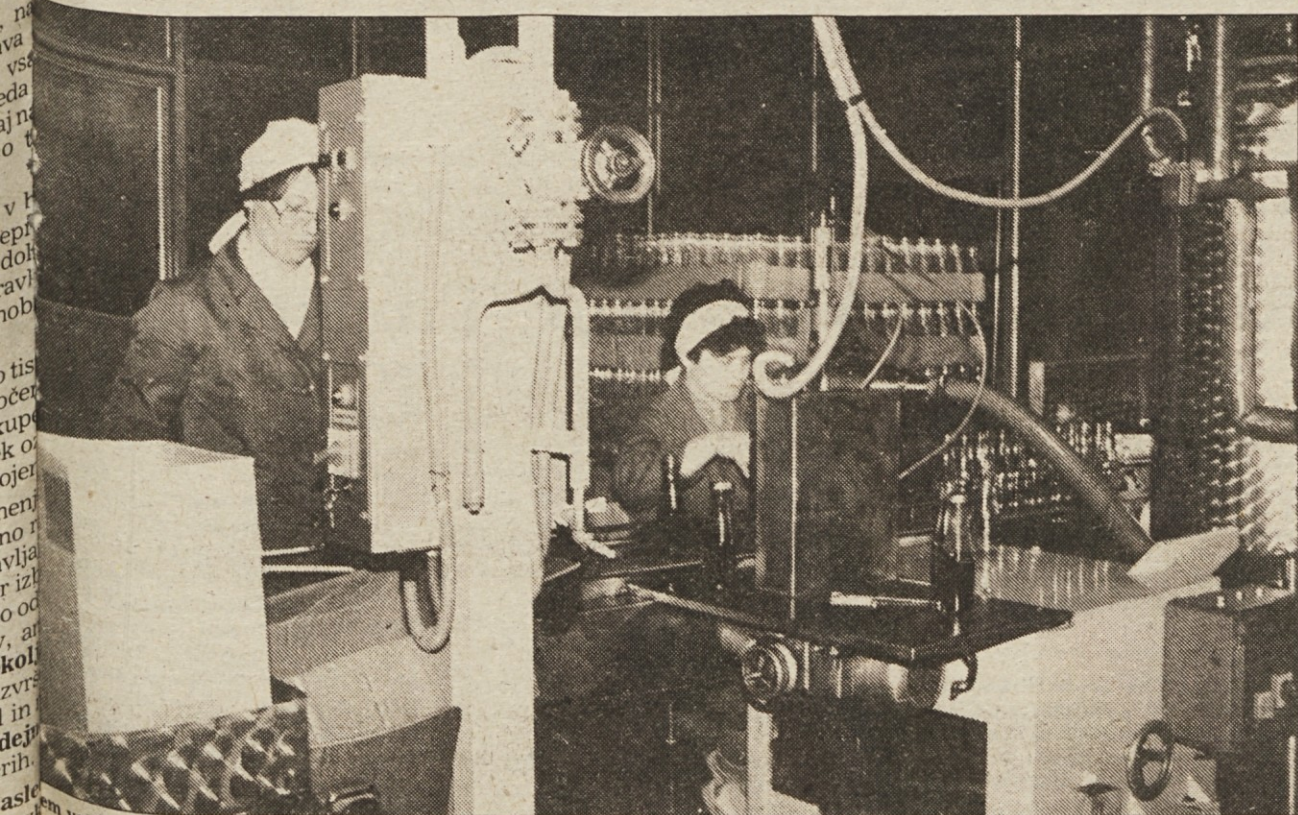
Kaj je Sladki greh? To je čisto preprosto povedano, desertni preliv, ki bo v več okusih pomenil sicerovost pri obogatitvi prehrane naših potrošnikov.

Embda se je pri odločitvi za proizvodnjo novega izdelka oglasila v oglasnem Delu, ki je po postopkih merjenega trženja pripravil celoten program promocij izdelka.

Naloga je najprej zajaskavo sprejemljivosti takih izdelkov v gostinstvu in gospodinjstvih, te-

stiranje prototipov, predlog korektur izdelka, pa izbiro in štetiranje imena ter oblikovanje etikete oziroma zunanjega videza izdelka.

V prodaji je že Sladki greh z okusom kakava in ribeza, še v letošnjem letu pa bo dobil še enega »bratca«; tretji okus bo karamelni. Kasneje namerava Emba pripraviti tudi druge desertne prelive – z

em velikem kotlu pripravljajo Sladki greh za polnilnico. Foto: Mile Bitenc

CANKARJEV DOM

Ne zamudite priložnosti za brezplačen organiziran ogled Cankarjevega doma: vsako sredo od 14.00 do 18.00; vhod št. 1 iz Prešernove ceste.

Za prireditve, ki niso v programu svobodne menjave dela in jih torej kulturne skupnosti ne sofinancirajo, Cankarjev dom popustov ne priznava.

Vstopnice za nekatere redke prireditve so dražje kot običajno. Da ne bi bili prikrajšani, vam svetujemo, da v svoji delovni organizaciji izrabite možnosti, ki vam jih nudijo popusti za skupine. Prek svojega kulturnega animatorja organizirajte skupinske obiske.

O prireditvah se pozanimajte po tel. 221-121, int. 447, 428.

Delovnim organizacijam izven Ljubljane dajemo pri organiziranem obisku za skupine popust za večino prireditev: popust velja tudi za šole in študente v organiziranih skupinah. Za nekatere prireditve ne dajemo popustov.

Za vse abonmajske koncerte so na voljo tudi vstopnice v prosti prodaji.

Abonente simfoničnih koncertov obveščamo, da lahko obroke plačujejo pred ali med odmorom vsakega abonmajskega koncerta v I. preddverju Cankarjevega doma: abonenti simfoničnih koncertov Slovenske filharmonije pa tudi pri blagajni Slovenske filharmonije vsak dan (razen sobote in nedelje) od 10.00 do 12.00.

Razstave so odprte od 9.00 do 13.00 in od 15.00 do 18.00 in v nedeljo od 9.00 do 13.00. Za razstave ni vstopnine.

Blagajna Cankarjevega doma je odprta od 13.00 do 20.00, ob sobotah od 9.00 do 12.00 in uro pred pričetkom predstave: rezervacije po telefonu 222-815.

Prosimo, da rezervirane vstopnice dvignete tri dni pred prireditvijo.

Z rezervacijami vstopnic imamo, žal, slabe izkušnje. Ker smo na željo obiskovalcev vstopnice hranili do začetka predstave in medtem zavračali druge interese, jih kasneje nismo mogli več prodati!

Opozarjamo, da za kupljene vstopnice denarja ne vračamo.

Za zelo komercialne prireditve individualnih rezervacij ne bomo mogli upoštevati.

Skupinske ogledde lahko organizirate po telefonu: 221-121, int. 443.

Na terasi Cankarjevega doma je vsak večer odprta restavracija. Če želite rezervirati mizo, pokličite telefon 211-211. Vhod v restavracijo je z Erjavčeve ceste.

okusom jagode, marelice, kave in morda še kaj.

Poudarek pri proizvodnji Sladkega greha bo seveda na čokoladnem oziroma kakao prelivu, ki bo tudi v največji meri zastopan v celotni proizvodnji.

Vsi izdelki bodo oziroma so pakirani v plastenke po 1,5 kg in v manjše stekleničke po 0,30 kilograma. Plastenke so namenjene večjim porabnikom, kot so slaščičarne, gostilne, pa tudi večja gospodinjstva. Proizvajalec svetuje, da mora biti pri hranjenju plastenka obrnjena na glavo zaradi tesnenja. Prav zaradi tega je zaprta z večjim plastičnim navojnim zamaškom, na katerem lahko plastenka tudi stoji.

SM Delo, ki je za Sladki greh izdelal tržno raziskavo je ugotovil, da je skoraj polovica anketiranih

izrazila pripravljenost do nakupa izdelkov. Ko se je Sladki greh znašel v prodaji, je po njem seglo že mnogo potrošnikov. Samo v kratkem času (od decembra, ko je prišel iz proizvodnje, pa do nastanka tega zapisa v sredini januarja), so ga v Embi izdelali okrog 30 ton.

Desertni preliv Sladki greh je namenjen za prelivanje sladole-dov, sadnih solat, pudingov, za premaz palačink in drugih sladici. Spretna gospodinja ga bo lahko uporabila še marsikje.

Kaj pa cena? Steklenička Sladkega greha (vsebinska je 0,3 kg) stane v maloprodaji 97,90 din, plastenka 1,5 kg pa 478,50 din. Lahko bi kdo pomislil, da je to drago. Pa ni, kajti tolikšna količina traja dlje časa, praktično pa vsebina pomeni kilogram in pol čokolade.

Mile Bitenc

S pomočjo Mercator-Turista

Mile Bitenc

Na olimpiado v Sarajevo

Med programi, ki jih ponuja Mercator Turist, sem tokrat izbral tistega, ki je prav gotovo najbolj aktualen. To je povabilo na ogled XIV. zimskih olimpijskih iger v Sarajevu.

Zimski športi imajo prav gotovo veliko pristašev tudi med našimi delavci, kar bi sodili po samih udeležbah na naših mercatoriadah. Morda bo kdo vsaj kakšno tekmovalje želel doživeti tudi »v živo« in prav je, da zapišem vsaj nekaj osnovnih podatkov, ki bodo botrovali odločitvi za ogled tekmovalj.

Mercator Turist sprejema prijave in daje tudi vse informacije za potovanje v Sarajevo s TTG in za ogled posameznih tekmovalj.

V času olimpijskih iger Sarajevo '84, od 7. 2. 1983 do 19. 2., bodo vsak dan v Sarajevo vozili posebni vlaki. Iz Ljubljane bo odpeljal ob 21. uri, v Sarajevo pa pripeljal ob 7.10. Odhod iz Sarajeva je predviden za 20. uro, prihod v Ljubljano pa ob 6.35. Posebni vlaki za Sarajevo bodo vozili tudi iz Maribora (21.25) preko Celja (22.35) s prihodom v Sarajevo ob 7.21. Isti večer ob 19.15 bo odpeljal iz Sarajeva, v Maribor pa pripeljal naslednje jutro ob 5.55.

Vlak bo sestavljen iz sedežnih vagonov, ležalnikov in spalnikov. Pred prihodom v Sarajevo bodo na vlaku postregli z zajtrkom, na vožnji iz Sarajeva pa z večerjo. Cena potovanja za odrasle (v

oklepajih za otroke do 12 let) je:

- iz Ljubljane 2.860 (2.390)
- iz Maribora 2.950 (2.440)
- iz Celja 2.810 (2.350)

V ceno je vračunan prevoz z vlakom 2. razreda do Sarajeva in nazaj, ležalnik na isti relaciji, zajtrk in večerja na vlaku ter spremstvo. Skupine nad 25 oseb imajo 10% popusta.

Doplačilo za vožnjo z vagonom s turističnimi spalniki je 460 din, doplačilo za vstopnino in ogled prireditve in avtobusni prevoz do objekta prireditve in nazaj od 250 do 550 din, odbitek za vožnjo v vagonu s sedeži je 450 din.

Za skupine iz drugih krajev Slovenije bodo organizirani tudi prevozi s posebnimi vlaki ali avtobusi do Ljubljane oziroma Maribora. Organizator si pridržuje pravico spremembe cene izleta v primeru večjega povišanja cen posameznih storitev ter pravico do spremembe programa izleta v primeru višje sile.

Organizator ne nosi rizika v primeru odpovedi športnih tekmovalcev zaradi slabih vremenskih razmer ali višje sile.

Več informacij dobite v Mercatorju Turistu na Tavčarjevi 6 v Ljubljani - telefon: (061) 312-254.

Tradicionalni marčevski izlet Mercator Turista

Mile Bitenc

Pomlad ob morju

Leto je naokrog in v Mercator Turistu imajo že pripravljen program za letošnji marčevski izlet, ki bo spet v dveh izmenah popeljal na dva in pol dnevno pot več »stalnih« in verjetno spet nekaj novih prijateljev izletov z našo agencijo. Tokrat bo izlet v sodelovanju z revijo Teleks pod vabljevim naslovom »Pomlad ob morju«.

V sredini marca bo ob naši obali že pomlad in naše izletnike bodo pozdravile prve cvetke na opatijski rivieri in na otoku Krku. Naj izlet vsaj v grobem predstavim, kajti odločitev zanj bo tako seveda lažja.

1. dan - Odhod iz Ljubljane ob 14.30 s trga osvoboditve; vožnja po avtocesti do Postojne in skozi Ilirsko Bistrico do Rupe. V bližnji vasi Lipa bo prvi postanek za nekatere ogleda, nato pa nadaljevanje vožnje skozi Matulje do Moščenjske Drage. V hotelu Mediteran, kjer bo prenočevanje, bodo tudi večerja, zabavni program in ples.

2. dan - Po zajtrku je za dopolne predviden izlet v manj znano notranjost Istre. V programu so ogledi kulturno zgodovinskih spomenikov, pa vožnja po gorski cesti čez Učko, odkoder je čudovit razgled na ves Kvarnerski zaliv. Kosilo bo v Moščenjski Dragi, pa večerja, ki bo nadvse slavnostna, zabava, ples...

3. dan - Po zajtrku bo že treba vzeti kovčke, vendar bo še ves dan poln prijetnih doživetij. Peljali se boste skozi Reko, mimo Bakara in

Kraljevice in čez Titov most na otok Krk. Tudi tam so predvideni ogledi znamenitosti, pa vožnja z ladjicami na otoček Košljun. Kosilo, in v poznih popoldanskih urah vrnitev v Ljubljano.

Cena izleta je 4.430 din za osebo, za otroke do 10. leta v triposteljni sobi pa 3.900 din. Posebno ugodnost nudita Mercator Turist in

Teleks naročnikom revije in Mercatorjevim delavcem. Zanje velja nižja cena - le 4.200 din.

Izlet bo dvakrat. Prva skupina bo »ražala« v dneh od 9. do 11. marca, druga pa 16., 17. in 18. marca. Prijavite se lahko s prijavnico, ki so natisnjene v Teleksu in Mercatorju, ali pa s tistimi, ki jih dobite v poslovalnicah Mercator Turista na Tavčarjevi 6.

Dragi bralci, tudi v letošnjem letu se bomo srečevali z Radensko. Tokrat vam pošilja prvi pozdrav v letu 1984. V »Mercatorju« nas bodo spet seznanjali s svojimi turističnimi ponudbami, nas povabili v gostoljubno Prekmurje, povedali to in ono zanimivost o svojem delu in načrtih. Sicer pa, ne prehitujmo, raje počakajmo na sprotna obvestila iz Radenske.

Že danes vam sporočamo imenitno in nadvse vabljivo ponudbo: Radenska vas vabi na dopust v Radence ali Moravske toplice. Vendar dopust ni le običajno bivanje, pač pa je združeno s kopico zanimivih programov, zato je še toliko bolj vabljiv. Vabljiva pa je tudi cena, ki je kar ugodna...

Poglejmo najprej v sedemdnevni paket aktivnega programiranja bivanja v hotelu Radin iz Radence, ki je že na prvi pogled vabljiv. Poleg sedmih polnih penzionov v hotelu Radin nudijo še zdravniški pregled pri zdraviliškem zdravniku, trikrat CO₂ kopele in neomejeno kopanje v hotelskem bazenu. Posebnost tega paketa je tečaj aerobike, ki vam pri naša ne le sprostitev in zabavo, temveč tudi boljše počutje in pot k vitkejši postavi. Pri ugodnostih, ki jih v svojem paketu ponuja hotel Radin, moramo omeniti tudi kuro z mineralno vodo »Radenska tri srca«, in sicer ves čas bivanja v hotelu.

Ves prosti čas, tega pe ne bo malo, boste lahko tudi koristno uporabili za kegljanje, za igranje namiznega tenisa ali biljarda, v družabnih prostorih boste lahko spremljali TV program, se vključili v organiziran program popoldanskih animacij, odšli na izlete in še kaj.

Cena paketa v dvoposteljni sobi je 7.300 din, za enoposteljno sobo

pa je treba doplačati 550 din. Ugodnost velja vse do konca meseca aprila.

V Moravskih toplicah so pripravili kar tri različne pakete, ki se razlikujejo po dolžini bivanja v zdravilišču in seveda tudi po ponudbi. Najbogatejši paket je štirnajstdni, ki ponuja poleg polnih penzionov v hotelu Termal še dva pregleda pri zdravniku, šest ortopedskih vaj, šest ročnih masaž, šestkrat elektro terapijo, pa eno kopanje v kabini, desetkrat telovadbo v vodi in neomejeno kopanje v bazenih s termalno mineralno vodo. Cena zanj znaša le 13.930, velja pa do 31. marca.

Nekoliko cenejši paket je desetdnevni, ki pa je seveda tudi malce manj bogat. Kot zanimivost te ponudbe naj navedemo vožnjo s kolesom za značko Radenske. Vsebuje še zdravniški pregled, pa ročno masažo, kopanje v kabini in seveda v bazenih, celo neomejeno. Cena za ta paket je 9.300 dinarjev.

Sedemdnevni paket je najcenejši, stane 6.970 dinarjev, je pa seveda za ta znesek tudi primerno bogat. Ugodnosti veljajo kot pri ostalih dveh, do konca marca.

Če bi radi še kakršnokoli informacijo ali dopust celo rezervirati, pokličite hotel Radin v Radencih, telefonsko številko 73-331, ali hotel Termal v Moravskih toplicah, telefon 72-210. Povsod velja klicna številka omrežne skupine 069.

Mile Bitenc naravi, kamor ubeži od krvi in

Prijavnica za tradicionalni marčevski izlet z revijo Teleks in Mercator Turistom

Pomlad ob morju

Ime in priimek

Datum rojstva

Točan naslov (telefon)

1. skupina (od 9.-11. 3.)

2. skupina (od 16.-18. 3.)

(ustrezno obkroži)

Kraj in datum:

PODPIS:

Za ljubitelje umetnosti

Mile Bitenc

Razstave v Mercator-Turistu

»Mercator Turist občasno spremeni svojo poslovalnico v likovno galerijo«, sem pred kratkim objavil v našem časopisu. Zdaj je to obveljalo, saj se v naši turistični organizaciji vrstijo razstave druga za drugo. Poleg likovnih del smo lahko videli tudi makrameje in nakit, lutke in slamnate izdelke, pa fotografije in ročna dela.

Nekaj posebnega je bila decembrska razstava mladega zdravnika Zorana Ljubinkovića iz Ilirske Bistrice. Suhi šopki, ujeti v okvirje in »prosti pad« - to so njegova dela. Navdih najde v sprehodih po

skalpele, kot sam pravi, tam najde navdih za svoja dela. Z veliko mero okusa sestavi kompozicijo takšnih ali drugačnih listkov, doda cvet in barvo; vse to, vpeto v okvir, pod steklom, deluje svečano, ne kičasto - povsem naravno.

Druga zvrst ustvarjanja mladega zdravnika pa je »prosti pad« poskus tiskanja listja - pobarvanega s fantazijskimi barvami, kar spominja na grafiko.

Prva razstava Zorana Ljubinkovića je vzbudila veliko zanimanje in mu odprla vrata novih galerij in tudi v prodajo.

Ob koncu januarja pa se bo z naša platna v Mercator Turistu predstavil mladi slikar - samorastnik, Vojko Hernavski, ki živi in deluje v Ljubljani. Rojen je bil na Koroškem. V pedagoškem šolskem centru v Celju je pod vodstvom profesorja Lorenčaka iskal svojo pot. Samorastniško slikarsko pot. Ploščo, čopič in barve so ustvarili lep opus - krajin, portretov in nekaj aktov.

Lansko jesen je prvič razstavil svoja dela v vitrinah Jugobank. Zdaj pa se mu v Mercator Turistu ponuja priložnost, da dela postavi širši javnosti.

Petega januarja, letos je bil v Ljubljani, v Izvršnem svetu Skupščine SR Slovenije razgovor o oskrbi prebivalstva. Izvršni svet, oziroma njegov predsednik, Janez Zemljarič je ugodno ocenil prizadevanja večjih sistemov za oskrbo v letu 1983, prav tako pa tudi njihova prizadevanja za pospeševanje pridelave

hrane s sovlaganji izven SR Slovenije. Kot nadaljevanje tega razgovora, so si njegovi udeleženci ogledali biagovni center tozda Grosist iz Ljubljane. Gostitelja, Miran Goslar in Rado Šintler sta goste: predsednika Izvršnega sveta, Janeza Zemljariča, predsednika Republiškega komiteja za tržišče in splošne gospo-

darske zaveze, Lojzeta Klemenčiča, predsednika Samoupravne interesne skupnosti SR Slovenije za ekonomske odnose s tujino, Jerneja Jana in predstavnike tozdov Timav, Tima, Slovin, Vipa in drugih, seznanila z izgradnjo centra, tehnologijo dela in poslovnimi rezultati tozda Grosist, ter poslovnimi rezultati sozda.

Foto Vesna Bleiweis

Leto 1984

35 let Mercatorja

Strokovna ekskurzija v Sovjetsko zvezo

TOZD Ilirija

Na pot vabimo delavce Mercatorja

M-Hoteli gostinstvo, temeljna organizacija Ilirija organizira strokovno ekskurzijo trgovskih in gostinskih delavcev v Sovjetsko zvezo: Moskva-Leningrad-Kijev.

Tozd Ilirija organizira strokovno ekskurzijo zaradi paritete, ki jo zahteva Sovjetska agencija, s katero ima Ilirija sklenjene aranžmaje o stori-tvah za goste te agencije.

Ekskurzija traja osem dni. Odhod je 29. februarja, vrnitev pa 7. marca 1984. Cena je 24.000 din za udeleženca. Glede na to, da gre za strokovno ekskurzijo, združeno z ogledom znamenitosti Moskve, Leningrada in Kijeva, lahko delovne organizacije prispevajo sredstva za udeležbo iz sklada za izobraževanje delavcev.

V skupini mora biti najmanj 32 oseb, zato delavci Ilirije vabijo na pot tudi delavce ostalih Mercatorjevih organizacij, pa tudi Mercatorjeve upokoјence.

Program ekskurzije

Odhod 29. februarja 1984 iz pred hotela Ilirije v Ljubljani na letališče v Zagreb (Pleso). Po ureditvi obmejnih formalnosti polet v Moskvo. Med poletom obrok. V Moskvi namestitev in večerja ter prenočevanje.

2., 3. in 4. dan bivanje v Moskvi z ogledom njenih znamenito-

sti in četrti dan polet v Leningradu.

5., 6. in 7. dan bivanje v Leningradu. Za vse udeležence ekskurzije je organiziran ogled galerije Ermitaž in obisk Piskarjevskega spominskega pokopališča, kjer počiva 600 tisoč Leningraјčanov, padlih in umrlih v času nemške blokade Leningrada med drugo vojno. Sedmega dne polet v Kijev.

7. in 8. dan sprehod po Kijevu in skozi njegove znamenitosti ter 8. dan polet v Zagreb. Vrnitev iz Zagreba v Ljubljano z avtobusom.

Popotovanje bo zanimivo, popestrjeno za gostinske in trgovske delavce z ogledom trgovskih in gostinskih objektov ter načina dela v teh organizacijah.

Ilirija vas vabi s seboj. Prijavite se lahko do 10. februarja 1984. Prijave zbira tov. Igor Hribar, tel. (061) 551-245, ki vam bo ljubezno dal tudi druge potrebne informacije (plačilo depozita) ter vas natančneje informirati tudi o vseh zadevah v zvezi s potovanjem. Za vsak primer pa še prej preverite veljavnost potnga lista. Srečno pot!

● Ima nešto važno - za Mercator van Slovenije ● Ima nešto važno - za Mercator van Slovenije ● Ima nešto važno - za Mercator van Slove

20. sednica poslovnog veća

Crvena nit: lični dohoci

Ocena devetomesečnih poslovnih rezultata u 1983. godini, sporazumevanje o prethodnom udruživanju rada i sredstava za investicije i prethodnom pokrivanju gubitaka, suinvestiranje sredstava izvan SOUR i informacija o ekonomskim odnosima sa inostranstvom - sve te teme je u pozadinu potisnula najaktualnija tema ove sednice poslovnog veća: lični dohoci u trgovačkoj delatnosti SOUR.

Samoj oceni poslovnih rezultata u tri kvartala prošle godine prisutni nisu posvetili baš previše pažnje, jer su se zaustavili na životnom pitanju svakog radnika, naročito u trgovini - ličnim dohocima. Zbog takvog stava tom pitanju, zajedno sa zaključcima ove sednice, posvećujemo više pažnje u posebnom članku.

Tekst samoupravnog sporazuma o udruživanju sredstava, za pokrivanje gubitaka u 1983. godini, prihvaćen je bez primedbi. Taj sporazum ipak moramo povezati sa zaključkom, donesenim na 19. sednici poslovnog veća, na kojoj ju razpravljali i donosili zaključke o uslovima pod kojim se odo-

brava pokrivanje gubitaka organizacijama pre predavanja zaključnog računa za 1983. godinu. Službi društvenog knjigovodstva. Za Nanosovu OOUR Trgovina iz Rakeka, poslovodno veće je, naime, već prihvatilo zaključak, da joj se prethodno pokrije gubitak jedino, ako bude ukinuta. Pomenuti zaključak komentarisao je predsednik KPO M-Nanos, Anton Černe i označio ga kao jednostran i neobjektivan, bez obzira na to što će o sanacionom programu OOUR Trgovine iz Rakeka odlučivati radnički savet SOUR. Njegovo mišljenje je bilo, da o sudbini jedne OOUR i postavljanje diskriminacijskih uslova za pokrivanje gubitaka u 1983. godini, nije u kompetenciji poslovnog veća.

Na udruživanje sredstava za investicije u 1984. godini, primedbe su imale uglavnom one radne organizacije, koje imaju velike obaveze za vraćanje investicionih kredita, istovremeno međutim, ostvaraju nisku akumulaciju odnosno sa sredstvima amortizacije ne pokrivaju niti najnužnija ulaganja u osnovna sredstva. To su uglavnom trgovačke organizacije.

Karakteristike diskusije na tu temu izrazićemo u jednom zaključku: Udruživanje mora biti, ako želimo da u nimalo ružičastim uslovima, obezbedimo dalji rast i razvoj, odnosno da sačuvamo jedinstvo u ostvarivanju ciljeva zajedničkog značaja.

Organizacije u sastavu SOUR, koje imaju još neangažovanih

sredstava kredita za ubrzanje razvitka privredno manje razvijenih republika i SAP Kosovo, ta će sredstva nameniti suinvestiranju u rekonstrukciju sistema za navodnjavanje »Udovo I« u SR Makedoniji. Nosioc tog posla je Mercatorova specijalizovana radna organizacija Sadje zelenjava. Sa njom će se zainteresovani dogovoriti o načinu realizacije te potpisati odgovarajuće samoupravne sporazume. Veličina angažovanih sredstava je 56 miliona din.

O ekonomskim odnosima sa inostranstvom u 1984. godini, jasno nam je samo to, da nam ništa nije jasno. Uskladjivanje mišljenja o promenama zakonodavstva sa područja ekonomskih odnosa sa inostranstvom, još će potrajati i najverovatnije će se otegnuti sve tamo do poletka druge četvrtine 1984. godine. Do tada - neka ide sve po starom! Prenos odredbi zakona o proširenoj reprodukciji i minulom radu u naše samoupravne akte, previše smo odlagali, pa

su nam sada za petama odredbe o područja odgovornosti i odredbe o vanja investicija. Potencijalni investitori su prvi koji će morati zagrizu tu oskorusu i odgovore na pitanje: »Šta je to velika, a šta mala investicija?« Da li će se uz formalno - »hartijano« zakonodavstvo - to već nije naša stvar? Autentična tumačenja u tom smislu, sigurni smo, neće davati sam zakonodavac!

Prevod: Slobodan Milinković

Radnički savet SOUR - 28. 12. 1983

Prihvaćen godišnji planski akt za 1984

Poslednje zasedanje radničkog saveta SOUR u 1983. godini bilo je namenjeno prihvaćanju godišnjeg planskog akta SOUR za 1984. godinu. Istovremeno sa sednicom radničkog saveta SOUR, održano je zasedanje zbora M-Interne banke, koji je prihvatio poslovnu politiku banke u 1984. godini.

Ako ocenjujemo na osnovu odziva delegata na predlog planskog akta SOUR za 1984. godinu (planski akt je sastavljen od: Plana raz-

voja SOUR Mercator u 1984. godini, Plana robnog prometa, Plana radne zajednice SOUR Mercator i Plana poslovne politike M-Interne banke), svi problemi i otvorena pitanja su, u prethodnoj raspravi, bili rešeni do te mere, da je delegatska saglasnost bila data praktično bez ijedne reči.

Delegatski savet je dao saglasnost i za pokriće obaveza koje su nastale nabavkom novih diskova za AOP, kvalitetnijih i većeg kapaciteta od predjašnjih, iz sredstava amortizacije kompjuterske opreme.

Radnički savet je prihvatio i zaključak o promeni srednjeročnog plana 1981-1985, koji se odnosi na promene na području investicija.

Prevod: Slobodan Milinković

Mercator

Glasi lo delavcev in združenih kmetov SOZD Mercator, n. sub. o., Ljubljana, Aškerčeva 3. Izdaja Center za obveščanje SOZD

Uredništvo: Aškerčeva 3, Ljubljana

Ureja uredniški odbor: Kristina Antolič, Jože Černoša, Sonja Dolinšek, Sergej Patermost, Anton Kočevar, Nada Rihhtar in Mirko Vaupotič

Odgovorni urednik Jaro Novak (telefon: 221-044)

Novinarka Vesna Bleiweis (telefon 221-010)

Tajnica redakcije Katja Jesenovec (telefon: 221-010)

Tehnični urednik Dušan Lajovic

Oblikovna zasnova Jaro Novak

Tisk ČGP Delo

Oproščeno temeljnega davka od prometa proizvodov

Izhaja zadnji petek v mesecu Glasilo prejemajo delavci, kmetje, učenci v gospodarstvu in upokoјenci SOZD Mercator

Naklada: 12.000 izvodov